



Ministerie van Economische Zaken  
en Klimaat

*Vastgestelde aanvullende notitie reikwijdte en detailniveau*

# Net op zee Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha)

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

April 2018





# Onderdelen

<b>1. Inleiding</b>	<b>3</b>
<b>2. Vaststellen notitie reikwijdte en detailniveau net op zee Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha)</b>	<b>5</b>
<b>3. Concept aanvullende notitie reikwijdte en detailniveau</b>	<b>7</b>
<b>4. Reactiedocument reacties en zienswijzen</b>	<b>29</b>
I Inleiding	29
II Reacties op de ontvangen reacties en zienswijzen	30
<b>5. Reacties en zienswijzen</b>	<b>37</b>
Inspraak- en reactiebundel	37





## 1. Inleiding

TenneT is voornemens om een net op zee te realiseren dat zorgt voor de stroomverbinding van de windturbines van windenergiegebied Hollandse Kust (noord) met het landelijke hoogspanningsnet. Op 10 juli 2017 is hiervoor de notitie reikwijdte en detailniveau definitief vastgesteld. In deze NRD stond het aansluiten van 700 MW van windenergiegebied Hollandse Kust (noord) centraal.

In de Energieagenda heeft het kabinet in 2016 aangekondigd het beleid van windenergie op zee door te willen zetten met de uitrol naar gebieden verder op zee in de al aangewezen gebieden, in een gelijkmatig tempo van circa 1 Gigawatt (GW) per jaar. In voorbereiding op de routekaart windenergie op zee 2030 is eind 2017 besloten om het m.e.r.-onderzoek voor net op zee Hollandse Kust (noord) uit te breiden met het mogelijk aansluiten van 700 MW in het gebied Hollandse Kust (noordwest) of het noordelijk deel van Hollandse Kust (west).

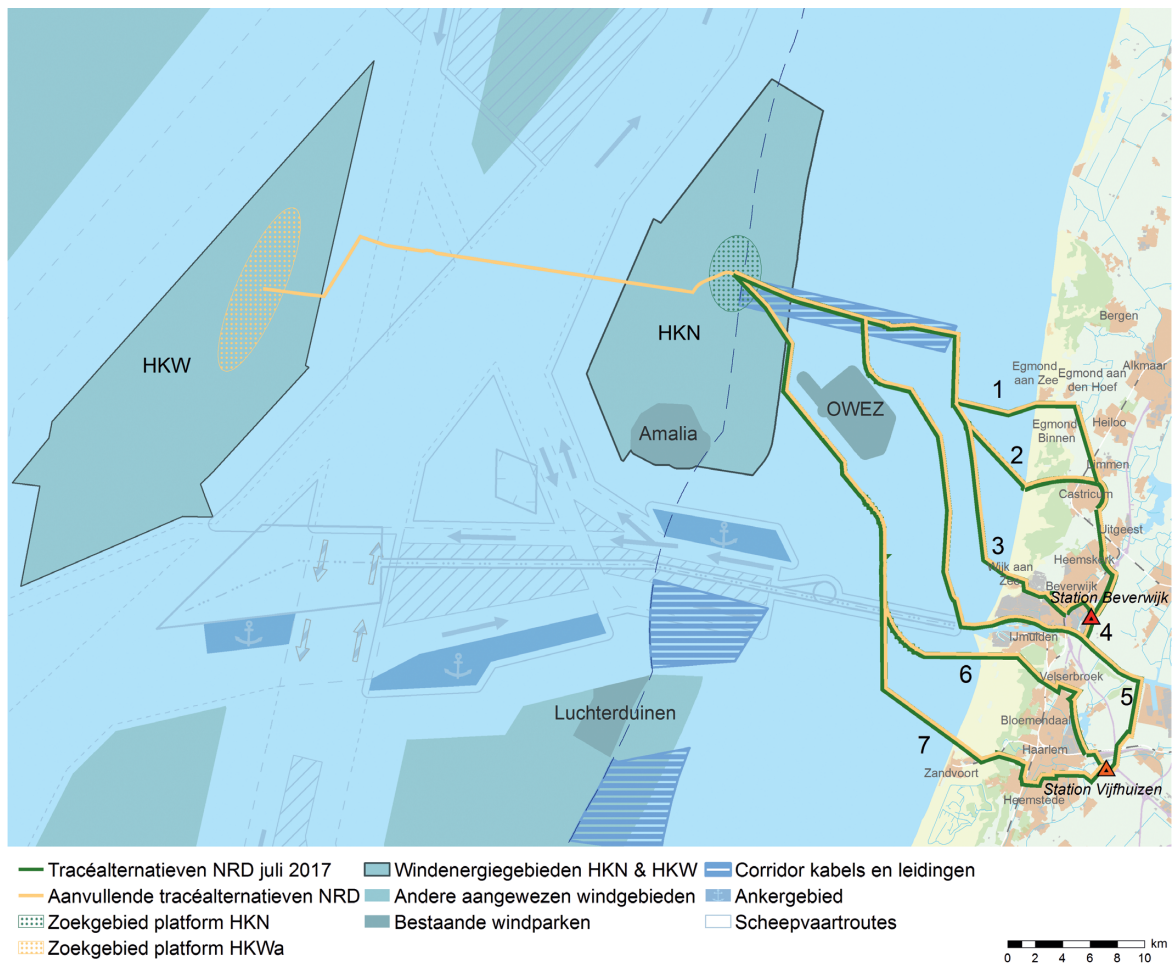
De wijziging in scope is opgenomen in de concept aanvullende NRD Hollandse Kust (noord) met Hollandse Kust (noordwest) of (west) die van 12 januari tot 22 februari 2018 ter inzage heeft gelegen. Op de concept aanvullende NRD zijn in totaal tien zienswijzen en één reactie van een overheid ontvangen.

Op 27 maart 2018 heeft het kabinet de [routekaart windenergie op zee 2030](#) openbaar gemaakt. De routekaart gaat bij het realiseren van volgende windparken uit van de start met het gebied Hollandse Kust (west). Het windenergiegebied Hollandse Kust (noordwest) wordt voorsnog niet benut, omdat dit een (te) groot deel van de totale beschikbare ecologische gebruikruimte zou opsouperen en omdat dit een relatief druk bevestig gebied is. Het gevolg hiervan is dat in de vastgestelde aanvullende NRD wordt uitgegaan van een combinatie van het net op zee Hollandse Kust (noord) met Hollandse Kust (west Alpha). Hollandse Kust (west Alpha) is het noordelijke deel van Hollandse Kust (west).

Op verzoek van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) heeft de Commissie voor de milieueffect-rapportage (Commissie m.e.r.) advies uitgebracht waarin de ontvangen reacties en zienswijzen zijn betrokken. De Commissie m.e.r. concludeert dat de uitbreiding van de scope helder is omschreven in de aanvullende NRD. De reacties en zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r. hebben niet geleid tot aanpassing van de concept-notitie. Omdat het advies van de Commissie m.e.r. tevens gaat over de afweging ten behoeve van de keuze van het voorkeursalternatief is het advies van de commissie niet opgenomen in de aanvullende NRD, maar is als apart document gepubliceerd.

De NRD is als volgt opgebouwd: in deel 2 stelt de Minister van EZK de NRD vast. Deel 3 bevat de concept aanvullende NRD. In deel 4 is in een tabel gereageerd op de reacties van overheden en zienswijzen die zijn ingediend op de concept-NRD. Per element van zienswijze of reactie wordt in de beantwoording beargumenteerd aangegeven of deze al dan niet zal worden meegenomen in het MER. De ingediende reacties en zienswijzen zelf zijn te vinden in deel 5.

Deze definitieve NRD is gepubliceerd op internet ([www.bureau-energieprojecten.nl](http://www.bureau-energieprojecten.nl)) en indieners van zienswijzen worden van de vaststelling op de hoogte gebracht.



Figuur 1: Overzicht te onderzoeken alternatieven op hoofdlijnen

## 2. Vaststellen notitie reikwijdte en detailniveau net op zee Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha)

TenneT is voornemens om een net op zee te realiseren dat zorgt voor de stroomverbinding van de windturbines van windenergiegebied Hollandse Kust (noord) met het landelijke hoogspanningsnet. Op 10 juli 2017 is hiervoor de notitie reikwijdte en detailniveau definitief vastgesteld. In deze NRD stond het aansluiten van 700 MW van windenergiegebied Hollandse Kust (noord) centraal.

In de Energieagenda heeft het kabinet in 2016 aangekondigd het beleid van windenergie op zee door te willen zetten met de uitrol naar gebieden verder op zee in de al aangewezen gebieden, in een gelijkmatig tempo van circa 1 Gigawatt (GW) per jaar. In voorbereiding op de routekaart windenergie op zee 2030 is eind 2017 besloten om het m.e.r.-onderzoek voor net op zee Hollandse Kust (noord) uit te breiden met het mogelijk aansluiten van 700 MW in het gebied Hollandse Kust (noordwest) of het noordelijk deel van Hollandse Kust (west). Aanleiding voor de aanvullende onderzoeken was:

1. Om de ontwikkeling van nieuwe windenergiegebieden en de aansluiting daarvan met een net op zee tijdig te realiseren, dient de procedure voor de besluitvorming voor 700 MW Hollandse Kust (noordwest) of (west) tijdig opgestart te worden;
2. Synergievoordelen: door het net op zee voor Hollandse Kust (noord) te combineren met het net op zee voor één van de andere windenergiegebieden kan organisatorisch, ruimtelijk, financieel en in tijd winst worden behaald;
3. Concentreren en beperken van effecten op de omgeving doordat de aanleg zo veel mogelijk gebundeld en in een aaneengesloten periode plaatsvindt.

De wijziging in scope is opgenomen in de concept aanvullende NRD Hollandse Kust (noord) met Hollandse Kust (noordwest) of (west).

Op 27 maart 2018 heeft het kabinet de [routekaart windenergie op zee 2030](#) openbaar gemaakt. De routekaart gaat bij het realiseren van volgende windparken uit van de start met het gebied Hollandse Kust (west). Het windenergiegebied Hollandse Kust (noordwest) wordt voornamelijk niet benut, omdat dit een (te) groot deel van de totale beschikbare ecologische gebruiksruimte zou opsouperen en omdat dit een relatief druk bevist gebied is. Het gevolg hiervan is dat in de vastgestelde aanvullende NRD wordt uitgegaan van een combinatie van het net op zee Hollandse Kust (noord) met Hollandse Kust (west Alpha). Hollandse Kust (west Alpha) is het noordelijke deel van Hollandse Kust (west).

Het net op zee Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha) bestaat uit: twee offshore platforms (één in het windparkgebied Hollandse Kust (noord) en één in het windparkgebied Hollandse Kust (west Alpha)), ondergrondse kabels (op zee en op land), een transformatorstation en een aansluiting op een bestaand hoogspanningsstation.

Om het net op zee Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha) mogelijk te maken moeten de vigerende planologische kaders worden aangepast. Dat gebeurt door middel van een inpassingsplan dat wordt vastgesteld door de ministers van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). De uitvoeringsbesluiten die voor het project nodig zijn (vergunningen en ontheffingen), worden waar mogelijk in één procedure voorbereid, onder coördinatie van de minister van EZK. De gehele procedure valt onder de rijkscoördinatie-regeling. Ter voorbereiding van de locatiekeuze van het net op zee Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha) moet een milieueffectrapportage (m.e.r.) worden uitgevoerd. Daarbij worden (mogelijke) milieueffecten op leefomgevingskwaliteit (mens), landschap, natuur, archeologie, bodem en water in beeld gebracht, zodat deze effecten een volwaardige rol kunnen spelen bij de besluitvorming. Het milieueffectrapport (MER) dient voor de onderbouwing van het inpassingsplan en de vergunningaanvragen die nodig zijn voor de uitvoering van het project. In dit geval is sprake van een gecombineerd MER voor het planologische deel en het uitvoeringsdeel.

In de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) wordt bepaald wat er onderzocht gaat worden in de m.e.r. Er zijn zeven tracéalternatieven onderscheiden voor de aansluiting van het windpark op de hoogspanningsstations Beverwijk en Vijfhuizen, in een gebied dat loopt van Egmond aan Zee in het noorden tot aan Zandvoort aan Zee in het zuiden. De zeven alternatieven zijn in eerste instantie op hoofdlijnen onderzocht en vervolgens zijn vier alternatieven meer in detail onderzocht. Op basis van de onderzoeksresultaten van de m.e.r., kosten en techniek en van de bevindingen van de omgeving wordt uiteindelijk door de Minister van EZK een voorkeursalternatief (VKA) gekozen dat wordt vastgelegd in het inpassingsplan.

Om een ieder in de gelegenheid te stellen om een zienswijze in te dienen op de aanvulling van de reikwijdte en detailniveau van de m.e.r. heeft de concept aanvullende NRD Hollandse Kust (noord) met Hollandse Kust (noordwest) of (west) , na kennisgeving in de Staatscourant, van 12 januari tot 22 februari 2018 ter inzage heeft gelegen. De concept aanvullende NRD is tevens voorgelegd aan de betrokken overheden (provincie, gemeenten, hoogheemraadschappen en Rijksdiensten) met het verzoek reactie te geven.

Op de concept aanvullende NRD zijn in totaal tien zienswijzen en één reactie van een overheid ontvangen. In deel 4 van de onderhavige NRD is gereageerd op de zienswijzen en reactie.

Op verzoek van het ministerie van EZK heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) advies uitgebracht waarin de ontvangen reacties en zienswijzen zijn betrokken. De Commissie m.e.r. concludeert dat de uitbreiding van de scope helder is omschreven in de aanvullende NRD. De reacties en zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r. hebben niet geleid tot aanpassing van de conceptnotitie. Omdat het advies van de Commissie m.e.r. tevens gaat over de afweging ten behoeve van de keuze van het voorkeursalternatief is het advies van de commissie niet opgenomen in de aanvullende NRD, maar is als apart document gepubliceerd.

Op basis van de VKA-keuze wordt het MER volledig afgerond en getoetst door de Commissie m.e.r. en worden het inpassingsplan (voor het gemeentelijk gebied tot ca. 1 km op zee) en de uitvoeringsbesluiten (vergunningen en ontheffingen) voorbereid. Het voorontwerp-inpassingsplan wordt aan betrokken overheden voorgelegd. Daarna kunnen de Ministers van EZK en BZK akkoord geven voor het ter inzage leggen van het ontwerp-inpassingsplan, de ontwerpbesluiten en het MER. Een ieder kan hierop zijn zienswijze geven. De zienswijzen worden betrokken bij de definitieve vaststelling van het inpassingsplan en de vergunningen. Belanghebbenden die een zienswijze tegen een of meerdere ontwerpbesluiten hebben ingediend kunnen beroep instellen bij de Raad van State.

Andere overheden en een grote groep stakeholders worden in het gehele proces actief betrokken. Via diverse communicatiekanalen worden ook bewoners van het gebied op de hoogte gesteld van de voortgang van het project en de inspraakmomenten, onder andere door aankondigingen in huis-aan-huisbladen. Op de websites [Bureau Energieprojecten](#) en [Net op zee](#) is de voortgang van het project te volgen. Op deze sites zijn relevante stukken te downloaden.

Het vaststellen van de onderhavige notitie reikwijdte en detailniveau wordt bekendgemaakt door terinzagelegging en kennisgeving in de Staatscourant.

's-Gravenhage, 13 april 2018

Minister van Economische Zaken en Klimaat  
E.D. Wiebes

### 3. Concept aanvullende notitie reikwijdte en detailniveau



# CONCEPT AANVULLENDE NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU M.E.R.- PROCEDURE NET OP ZEE HOLLANDSE KUST (NOORD) MET HOLLANDSE KUST (NOORDWEST) ÓF (WEST)

13 DECEMBER 2017



# INHOUDSOPGAVE

<b>1</b>	<b>INLEIDING</b>	<b>4</b>
1.1	Aanleiding nieuwe notitie reikwijdte en detailniveau	4
1.2	Nut en noodzaak	6
1.3	Uitwerking aanleiding aanvulling	7
1.4	Te doorlopen procedures en benodigde besluiten	8
1.5	Inspraak en advies	9
<b>2</b>	<b>UITBREIDING VOORGENOMEN ACTIVITEIT</b>	<b>10</b>
2.1	Inleiding	10
2.2	Beschrijving onderdelen uitbreiding	11
2.2.1	Platform Hollandse kust (noordwest) of (west)	11
2.2.2	Twee kabelsystemen en een back-up kabel op zee tussen Hollandse kust (noordwest) of (west) en Hollandse kust (noord)	11
2.2.3	Twee extra kabelsystemen op zee tussen Hollandse kust (noord) en de kust	12
2.2.4	Twee extra kabelsystemen op land	12
2.2.5	Uitbreiding transformatorstation en aansluiting op het landelijk hoogspanningsnet	13
2.3	Te onderzoeken alternatieven	15
2.3.1	Beschrijving alternatieven op hoofdlijnen	15
2.3.2	Via voorkeursalternatief naar inpassingsplan	17
<b>3</b>	<b>WERKWIJZE MILIEUBEOORDELING</b>	<b>18</b>
	<b>BIJLAGE 1: VASTGESTELDE NRD 10 JULI 2017</b>	<b>19</b>

# 1 INLEIDING

De op 10 juli 2017 gepubliceerde notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) voor de netaansluiting van het windenergiegebied Hollandse Kust (noord) wordt uitgebreid met deze aanvullende NRD. De aanvulling bestaat uit het eveneens realiseren van een netaansluiting van 700 MW in windenergiegebied Hollandse Kust (noordwest) of het noordelijke deel van windenergiegebied Hollandse Kust (west) op het hoogspanningsnet van TenneT TSO B.V. (hierna TenneT) op land. Doel van deze NRD is om iedereen te informeren over het voornemen van de Ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en TenneT om een m.e.r. te doorlopen voor het opstellen van een inpassingsplan en uitvoeringsbesluiten voor het net op zee Hollandse Kust (noord) en (noordwest) of (west). Dit document is een aanvulling op en dient gelezen te worden in samenhang met de eerder gepubliceerde definitieve NRD van Hollandse Kust (noord). Deze is te vinden in bijlage 1, deel 4. De definitief vastgestelde NRD van Hollandse Kust (noord) van 10 juli 2017 wordt niet gewijzigd en is daarmee geen onderwerp van raadpleging en inspraak. De uitbreiding van het project met de aansluiting van 700 MW uit Hollandse Kust (noordwest) of het noordelijke deel van Hollandse Kust (west) is onderwerp van de aanvullende NRD en daarmee onderwerp van raadpleging en inspraak. Om deze voor u liggende aanvullende NRD beknopt te houden, wordt daar waar nodig verwezen naar bijlage 1.

De NRD geeft de afbakening en aanpak van het onderzoek dat ter onderbouwing van deze besluiten in het kader van de m.e.r.-procedure zal worden uitgevoerd (zogenaamde reikwijdte en detailniveau). Deze concept NRD wordt benut voor het verkrijgen van adviezen over de beschreven aanpak en iedereen kan naar aanleiding van deze concept NRD zienswijzen indienen.

## 1.1 Aanleiding nieuwe notitie reikwijdte en detailniveau

Voor u ligt de aanvulling op de op 10 juli 2017 definitief vastgestelde notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) voor net op zee Hollandse Kust (noord). In april 2017 is de m.e.r. (milieueffectrapportage)-procedure voor net op zee Hollandse Kust (noord) gestart met de publicatie van een concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Deze is op 10 juli 2017 definitief vastgesteld, waarbij de zienswijzen en opmerkingen vanuit de geraadpleegde bestuursorganen en het advies van de Commissie voor de m.e.r. zijn meegenomen. In deze NRD stond het aansluiten van 700 MW van windenergiegebied Hollandse Kust (noord) centraal. De aanvulling betreft het uitbreiden van de m.e.r. met de aansluiting van 700 MW van windenergiegebied Hollandse Kust (noordwest) of het noordelijk deel van Hollandse Kust (west) op het landelijke hoogspanningsnet.<sup>1</sup> Deze windenergiegebieden zijn aangewezen in achtereenvolgende Nationale Waterplannen die de status hebben van Rijksstructuurvisie.<sup>2</sup>

<sup>1</sup> Het gebied Hollandse Kust (noordwest) is geschikt voor 700 MW, Hollandse Kust (west) voor 1.400 MW. Hier wordt uitgegaan van de aansluiting van 700 MW in het noordelijke deel van Hollandse Kust (west). Daar waar gesproken wordt over Hollandse Kust (west) wordt het noordelijk deel bedoeld.

<sup>2</sup> In het Nationaal Waterplan (NWP) 2009-2015 zijn de gebieden Borssele en IJmuiden Ver aangewezen en de gebieden Hollandse Kust en Ten noorden van de Waddeneilanden als zoekgebieden benoemd. In 2014 zijn, via een tussentijdse wijziging van het NWP 2009-2015, de gebieden Hollandse Kust en Ten noorden van de Waddeneilanden aangewezen voor windenergie op zee. Dit beleid wordt voortgezet in het NWP 2016-2021.



Figuur 1-1 De aangewezen windenergiegebieden (bron: Ministerie van Economische Zaken, Routekaart Wind op Zee, 18 januari 2017, bewerking door TenneT T.S.O)



## 1.2 Nut en noodzaak

In de NRD van 10 juli 2017 (bijlage 1, deel 4, paragraaf 1.1.1) is aangegeven dat om de Nederlandse duurzame energiedoelstellingen te bereiken, wind op zee een prominente rol speelt. In de Routekaart windenergie op zee (september 2014) is opgenomen dat 3.500 MW gerealiseerd wordt tot 2023 in drie windenergiegebieden, te weten Borssele, Hollandse Kust (zuid) en Hollandse Kust (noord). In Borssele en Hollandse Kust (zuid) worden in beide gebieden twee windparken van 700 MW gerealiseerd, in Hollandse Kust (noord) zal één windpark van 700 MW gerealiseerd worden. Deze windenergiegebieden zijn tevens aangewezen in opeenvolgende Rijksstructuurvisies. De aansluiting op het landelijke hoogspanningsnet wordt gerealiseerd met een net op zee met standaardplatforms van TenneT van 700 MW.

In de Energieagenda (Ministerie van EZ, december 2016) heeft het kabinet Rutte II aangekondigd dit beleid van windenergie op zee door te willen zetten. Een belangrijk uitgangspunt voor de routekaart tot 2030 is doorgaan met de uitrol naar gebieden verder op zee in de al aangewezen gebieden, in een gelijkmatig tempo van circa 1 Gigawatt (GW) per jaar. Het regeerakkoord van Rutte III bevestigt dit. Afronding van en besluitvorming over een routekaart voor de periode 2024-2030 wordt nu begin 2018 voorzien. Vooruitlopend daarop is besloten om alvast het m.e.r.-onderzoek voor net op zee Hollandse Kust (noord) uit te breiden met het mogelijk aansluiten van 700 MW in het gebied Hollandse Kust (noordwest) of het noordelijk deel van Hollandse Kust (west). Er is gekozen voor deze gebieden omdat deze geografisch nabij Hollandse Kust (noord) liggen. Op dit moment is nog geen voorkeur uitgesproken voor welk gebied als eerste ontwikkeld gaat worden en daarom worden ze beide meegenomen.



Figuur 1-2 Gebieden Hollandse Kust (noord), Hollandse Kust (noordwest) en Hollandse Kust (west)

Deze uitbreiding heeft op hoofdlijnen de volgende achtergronden:

1. Om de ontwikkeling van nieuwe windenergiegebieden en de aansluiting daarvan met een net op zee tijdig te realiseren, dient de procedure voor de besluitvorming voor 700 MW Hollandse Kust (noordwest) of (west) nu opgestart te worden;
2. Synergievoordelen: door het net op zee voor Hollandse Kust (noord) te combineren met het net op zee voor een van de andere windenergiegebieden kan organisatorisch, ruimtelijk, financieel en in tijd winst worden behaald;
3. Concentreren en beperken van effecten op de omgeving doordat de aanleg zo veel mogelijk gebundeld en in een aaneengesloten periode plaatsvindt.

### 1.3 Uitwerking aanleiding aanvulling

Voor het net op zee Hollandse Kust (noord) zijn zeven tracéalternatieven ontwikkeld en onderwerp van studie in het MER. Uit de eerste (kwalitatieve) MER-onderzoeken blijkt dat meerdere van deze alternatieven geschikt zijn voor een aansluiting van de 700 MW uit dit windenergiegebied. Bovendien is, na een eerste verkenning, geconstateerd dat enkele van deze tracé-alternatieven voldoende ruimte bieden voor vier kabelsystemen in plaats van de voor Hollandse Kust (noord) benodigde twee kabelsystemen. Door Hollandse Kust (noord) met Hollandse Kust (noordwest) of met Hollandse Kust (west) te combineren kunnen kosten- en planningsvoordelen behaald worden. De mogelijke synergie en voordelen voor ruimtelijke inpassing op land met bijbehorend omgevingsmanagement doen zich voor op verschillende vlakken, die hierna toegelicht worden.

#### Benutten gestandaardiseerde aanpak

Hollandse Kust (noordwest) of Hollandse Kust (west) liggen voldoende dichtbij de kust om middels een wisselstroom (AC)-verbinding aangesloten te worden op het landelijke hoogspanningsnet. De ontwerpen voor een platform voor het aansluiten van 700 MW en de manier van aansluiting op de kust zijn al ontwikkeld voor de routekaart tot en met 2023 voor de aansluiting van de windenergiegebieden Borssele, Hollandse Kust (zuid) en Hollandse Kust (noord). Het gebruiken van deze bestaande aanpak maakt een efficiënte implementatie in tijd en geld mogelijk.

#### Omgeving

Verschillende stakeholders, waaronder de provincie Noord-Holland, hebben aangegeven een toekomstgerichte oplossing voor Hollandse Kust (noord) te willen zien, waarbij er een duidelijke afstemming is met de aansluiting van andere toekomstige windenergiegebieden. Voor gemeenten en andere stakeholders in de regio is het van belang om ontwikkelingen zo efficiënt mogelijk te laten plaatsvinden, waardoor de beperkte ruimte zo optimaal mogelijk kan worden benut en hinder zoveel mogelijk kan worden beperkt. Door het combineren van het proces en indien mogelijk ook van de realisatie van Hollandse Kust (noord) met Hollandse Kust (noordwest) of Hollandse Kust (west) kan hier invulling aan gegeven worden.

#### Ruimtebeslag

Uitgangspunt voor een koppeling tussen de projecten is dat het net op zee Hollandse Kust (noordwest) of Hollandse Kust (west) ook aangesloten wordt op de 380kV-stations van Beverwijk of Vijfhuizen en dus gebruik is te maken van de voor Hollandse Kust (noord) ontwikkelde tracés: zowel op zee als op land.

De breedte van het kabeltracé op zee is voor Hollandse Kust (noord) 1.200 meter, bestaande uit 200 meter tussen de twee kabelsystemen en een beschermingszone van 500 meter aan weerszijden. Door een combinatie met Hollandse Kust (noordwest) of Hollandse Kust (west) verdubbelt deze zone niet, maar wordt verbreed tot 1.600 meter, namelijk 200 meter tussen de vier kabelsystemen (= 600 meter) en 500 meter aan weerszijden (zie paragraaf 2.2.3). Op land doen zich -bij enkele tracéalternatieven- ook de mogelijkheden voor om de tracés voor de kabelsystemen te combineren.

Voor Hollandse Kust (noord) dient een nieuw transformatorstation te worden gebouwd. Dat is ook het geval voor Hollandse Kust (noordwest) of Hollandse Kust (west). Door Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (noordwest) of Hollandse Kust (west) te combineren ontstaat de mogelijkheid op zoek te gaan naar één locatie voor beide stations. Dit levert niet alleen voordelen op voor de ruimtelijke inpassing en ruimtebeslag,

er zijn ook financiële voordelen te behalen, bijvoorbeeld dat er maar één dienstengebouw gerealiseerd hoeft te worden.

## 1.4 Te doorlopen procedures en benodigde besluiten

Uit artikel 20a en c van de Elektriciteitswet 1998 volgt dat voor een uitbreiding van het net op zee de rijkscoördinatie­regeling (RCR) van toepassing is. De minister van EZK is daarvoor de projectminister en tevens het coördinerend bevoegd gezag. Door de coördinatie worden besluiten, te weten het inpassingsplan (planologisch besluit) en verschillende benodigde uitvoeringsbesluiten die met elkaar samenhangen gelijktijdig in procedure gebracht en worden daarover gegeven zienswijzen en ingestelde beroepen gelijktijdig afgehandeld. De Minister van EZK is samen met de Minister van BZK<sup>3</sup> bevoegd gezag voor vaststelling van het tracé voor het net op zee Hollandse Kust (noord).

Het inpassingsplan gaat in dit geval over het project voor zowel het deel op land als op zee. Het deel op zee betreft alleen het gebied binnen gemeentelijk ingedeeld gebied. Dit komt ongeveer overeen met het gebied tot 1 kilometer uit de kust. Het inpassingsplan gaat van rechtswege deel uitmaken van het onderliggende gemeentelijke bestemmingsplan ter plekke van het project. In het inpassingsplan worden het tracé van het net op zee Hollandse Kust (noord) en de aanvulling voor Hollandse Kust (noordwest) of (west) en de randvoorwaarden voor de ruimtelijk relevante aspecten van het ontwerp (zoals de locatie van het transformatorstation), de exploitatie en aanleg van het net op zee, vastgelegd. Het inpassingsplan bestaat onder andere uit:

- Een kaart ('verbeelding') met daarop het exacte tracé, de locatie van het transformatorstation en de aansluiting op het bestaande hoogspanningsnet bij hoogspanningsstation Vijfhuizen of Beverwijk; Planregels waarin randvoorwaarden voor de ruimtelijk relevante aspecten van ontwerp, aanleg en exploitatie van het net op zee staan;
- Een toelichting waarin onder andere ingegaan wordt op de mogelijke gevolgen van het project voor de omgeving zoals milieu, natuur, archeologie, veiligheid en (ander) gebiedsgebruik;
- Bijlagen zoals het MER, mogelijk een landschapsplan en andere rapporten.

Het inpassingsplan wordt vastgesteld door de ministers van EZK en BZK en heeft een vergelijkbare gedetailleerdheid en (ruimtelijke) doorwerking op uitvoeringsbesluiten als een gemeentelijk bestemmingsplan. Het wordt net als een bestemmingsplan opgesteld op basis van de beginselen van een goede ruimtelijke ordening. Dat wil onder andere zeggen dat alle ruimtelijk relevante belangen worden afgewogen.

Voor de aanleg en exploitatie van het net op zee Hollandse Kust (noord) en de aanvulling met net op zee Hollandse Kust (noordwest) of (west) is naast een inpassingsplan ook een aantal uitvoeringsbesluiten nodig. Het gaat daarbij in het bijzonder om vergunningen en ontheffingen op grond van de Waterwet, de Wet natuurbescherming en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Deze vergunningen hebben ook betrekking op het tracé buiten het gebied van het inpassingsplan.

TenneT vraagt de benodigde vergunningen en ontheffingen aan bij de overheden die voor deze uitvoeringsbesluiten bevoegd zijn. In dit geval voert de minister van EZK de regie over de verschillende vergunningprocedures, omdat de rijkscoördinatie­regeling van toepassing is. De minister ziet toe op de inhoudelijke en procedurele afstemming van de uitvoeringsbesluiten en het inpassingsplan, stelt termijnen vast waarbinnen de betrokken overheden de (ontwerp) uitvoeringsbesluiten gereed moeten hebben en zorgt voor (gelijktijdige) publicatie van zowel het (ontwerp) inpassingsplan als de (ontwerp) uitvoeringsbesluiten.

Rekening houdend met op de ontwerpbesluiten verkregen zienswijzen worden de besluiten, al dan niet aangepast, vastgesteld. Tegen die besluiten kan door belanghebbenden eventueel beroep worden ingesteld bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

De minister van EZK kan zelf een uitvoeringsbesluit nemen, samen met de minister(s) die het aangaat, als het bevoegde bestuursorgaan niet tijdig beslist, of een beslissing neemt die in strijd is met het inpassingsplan.

<sup>3</sup> De bevoegdheid voor het mede vaststellen van het inpassingsplan en MER is overgegaan van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) naar Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in kabinet Rutte III.

## 1.5 Inspraak en advies

De definitief vastgestelde NRD van Hollandse Kust (noord) van 10 juli 2017 wordt niet gewijzigd en is daarmee geen onderwerp van raadpleging en inspraak. Enkel de uitbreiding van het project met de aansluiting van 700 MW uit Hollandse Kust (noordwest) of het noordelijke deel van Hollandse Kust (west) is onderwerp van de aanvullende NRD en daarmee onderwerp van raadpleging en inspraak.

De wettelijke adviseurs kunnen advies uitbrengen over deze aanvulling en daarmee op het detailniveau en de reikwijdte van het MER. De Commissie voor de milieueffectrapportage wordt ook om een advies gevraagd over deze aanvulling en daarmee het detailniveau en de reikwijdte. Op basis van de ontvangen inspraakreacties en adviezen stelt de Minister van EZK de reikwijdte en het detailniveau van het MER vast. De vastgestelde aanvullende NRD wordt, net als de NRD van 10 juli 2017, gebruikt bij het opstellen van het MER en de daarvoor benodigde onderzoeken.

Tevens kan eenieder zienswijzen indienen bij Bureau Energieprojecten van het ministerie van EZK. Het ministerie ontvangt uw zienswijzen bij voorkeur digitaal. Dat kan via [www.bureau-energieprojecten.nl](http://www.bureau-energieprojecten.nl) onder 'Net op zee Hollandse Kust (noord)'. U kunt per post reageren: Bureau Energieprojecten, Inspraakpunt Net op zee Hollandse Kust (noord), Postbus 248, 2250 AE Voorschoten. U kunt niet reageren via e-mail. Wilt u uw zienswijze mondeling geven? Dat kan tijdens de inspraakperiode via Bureau Energieprojecten, op werkdagen van 09.00 uur tot 12.00 uur, T (070) 379 89 79. Zie voor de inspraaktermijn en de andere relevante informatie de openbare kennisgeving bij deze notitie. Meer informatie over het project kunt u vinden op: [www.bureau-energieprojecten.nl](http://www.bureau-energieprojecten.nl).

## 2 UITBREIDING VOORGENOMEN ACTIVITEIT

### 2.1 Inleiding

Voor Hollandse Kust (noord) zijn de onderdelen beschreven in paragraaf 2.1 van de NRD van 10 juli 2017. De uitbreiding met het net op zee Hollandse Kust (noordwest) of met Hollandse Kust (west) bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een offshore platform voor de aansluiting van de windturbines en het transformeren van 66 kV naar 220 kV;
- Twee 220 kV-kabelsystemen op zee (offshore) voor het transport naar land. Daarnaast komt er tussen het platform van Hollandse Kust (noordwest) of (west) en het platform van Hollandse Kust (noord) waarschijnlijk een 66 kV-back-up kabel;
- Een hulpplatform voor tussentijdse blindstroomcompensatie van de kabels op de route tussen Hollandse Kust (noordwest) of (west) en Hollandse Kust (noord). Er kan blijken dat dit hulpplatform niet noodzakelijk is, het wordt wel meegenomen in het MER-onderzoek;
- Twee ondergrondse 220 kV-kabelsystemen op land (onshore) voor het verdere transport naar een 220 of 380 kV-transformatorstation;
- Realisatie van een nieuw transformatorstation op land voor het transformeren van 220 kV-wisselstroom naar 380 kV-wisselstroom;
- Twee 380 kV-kabelsystemen op land om de opgewekte stroom bij een bestaand 380 kV-station aan te sluiten op het landelijke hoogspanningsnet, eventueel met bijbehorende installaties zoals blindlastcompensatiespoelen.

Daarmee bestaat het te onderzoeken voornemen (voor de aansluiting van 1.400 MW) in totaal uit:

- Een offshore platform voor de aansluiting van de windturbines en het transformeren van 66 kV naar 220 kV in windenergiegebied Hollandse Kust (noord) en een offshore platform in Hollandse Kust (noordwest) of (west);
- Twee kabelsystemen op zee (offshore) en een 66 kV-back-up kabel voor het transport naar land tussen het platform van Hollandse Kust (noordwest) of (west) en het platform van Hollandse Kust (noord);
- Een hulpplatform voor tussentijdse blindstroomcompensatie<sup>4</sup> van de kabels op de route tussen Hollandse Kust (noordwest) of (west) en Hollandse Kust (noord). Er kan blijken dat dit hulpplatform niet noodzakelijk is, het wordt wel meegenomen in het MER-onderzoek;
- Vier 220 kV-kabelsystemen op zee (offshore) tussen Hollandse Kust (noordwest) of (west) en Hollandse Kust (noord) voor het transport naar land;
- Vier ondergrondse 220 kV-kabelsystemen op land (onshore) voor het verdere transport naar een 220 of 380 kV-transformatorstation;
- Realisatie van twee transformatorstations op land voor het transformeren van 220 kV-wisselstroom naar 380 kV-wisselstroom. Dit is naast elkaar op een locatie of op twee aparte locaties;
- Maximaal vier 380 kV-kabelsystemen op land om de opgewekte stroom bij een bestaand 380 kV-station aan te sluiten op het landelijke hoogspanningsnet, eventueel met bijbehorende installaties zoals blindlastcompensatiespoelen.

In het MER worden zowel de effecten van de aanleg van een platform, twee kabelsystemen op zee en op land en één transformatorstation voor de aansluiting van 700 MW van Hollandse Kust (noord) onderzocht als de effecten voor de aansluiting van twee keer 700 MW van Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (noordwest) of (west) met twee platforms, vier kabelsystemen op zee en op land, twee transformatorstations, een back up kabel en een eventueel te realiseren hulpplatform voor blindstroomcompensatie onderzocht. De effecten voor de aansluiting van een keer 700 MW en twee keer 700 MW worden apart inzichtelijk gemaakt, zodat de voordelen van het eventueel bundelen inzichtelijk worden.

<sup>4</sup> Blindstroom(compensatie): bij kabelaanleg ontstaat er een faseverschil en treedt verlies van vermogen op. Dit wordt blindstroom genoemd. Om dit te compenseren worden er maatregelen getroffen en dit heet blindstroomcompensatie.



## 2.2 Beschrijving onderdelen uitbreiding

### 2.2.1 Platform Hollandse kust (noordwest) of (west)

Om de opgewekte elektriciteit van 700 MW in het windenergiegebied van Hollandse Kust (noordwest) of Hollandse Kust (west) af te voeren, wordt er een platform gerealiseerd in het windenergiegebied om de elektriciteit te verzamelen en af te voeren. Dit zal een standaardplatform zijn zoals deze ook voor Hollandse Kust (noord) wordt voorzien; de afmeting van het standaardplatform bedraagt circa 50x30x25 meter.

Aangezien de kavelindeling van Hollandse Kust (noordwest) of (west) op dit moment nog niet bekend is, is een zoekgebied aangehouden voor de positie van het platform. De belangrijkste uitgangspunten die een rol spelen bij het bepalen van de ligging van het platform - en daarmee nader invulling geven aan het zoekgebied - zijn:

- Indeling van de kavel;
- Ruimte voor aanleg en onderhoud. Obstakelvrije zone van 500 meter rondom het platform;
- De conditie van de zeebodem;
- Lengte van parkbekabeling zo kort mogelijk houden;
- Voldoende ruimte voor het bundelen van de twee kabelsystemen op zee.

Dit heeft geleid tot het in Figuur 2-5 aangeduide zoekgebied voor het platform (zie paragraaf 2.3).

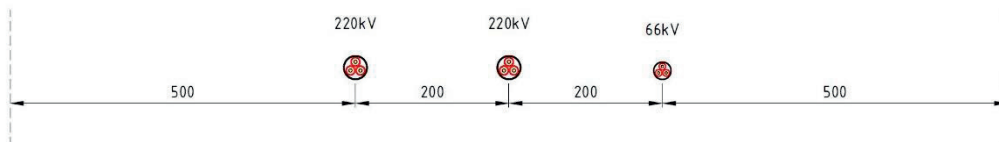
### 2.2.2 Twee kabelsystemen en een back-up kabel op zee tussen Hollandse kust (noordwest) of (west) en Hollandse kust (noord)

Vanaf het platform lopen twee 220 kV-zeekabels in de zeebodem naar de kust. Deze zeekabels transporteren wisselstroom met een spanningsniveau van 220 kV. Iedere zeekabel bevat drie fasen per kabel, een zogenaamde 3-fasenkabel. De benodigde breedte voor het tracé van de 220 kV-kabels is opgebouwd uit:

- De onderlinge afstand tussen de kabels van 200 meter;
- Een onderhoudszone aan weerszijden van de kabelsystemen van 500 meter.

Deze twee kabels lopen naar het platform van Hollandse Kust (noord), sluiten hier echter niet op aan en bundelen daarna verder met de twee kabels afkomstig van het platform Hollandse Kust (noord). Eventueel wordt er op het tracé tussen Hollandse Kust (noordwest of (west) en Hollandse Kust (noord) nog een hulpplatform gerealiseerd worden. De functie van dit hulpplatform is tussentijdse blindstroomcompensatie van de kabels naar Hollandse Kust (noordwest) of (west). Afhankelijk van de lengte van het gekozen tracé is compensatie noodzakelijk. Het hulpplatform ligt als satelliet naast het platform van Hollandse Kust (noord) op een monopile of jacket. De afmeting van het hulpplatform is 30 x 30 x 30 meter. Het kan ook zijn dat de voorzieningen voor blindstroomcompensatie worden geïntegreerd op het platform van Hollandse Kust (noord), hierdoor wijzigt de afmeting van dit platform niet.

Om de beschikbaarheid van het net te verhogen wordt het platform van Hollandse Kust (noordwest) of Hollandse Kust (west) waarschijnlijk verbonden met het platform van Hollandse Kust (noord). Dit is een 66 kV back-up kabel. Voor deze back-up kabel geldt ook een onderlinge afstand van 200 meter. Dit betekent dat voor de twee kabelsystemen en een back-up kabel tussen Hollandse Kust (noordwest) of (west) en Hollandse Kust (noord) een tracébreedte voorzien is van 1.400 meter (2 x 500 meter en 2 x 200 meter).

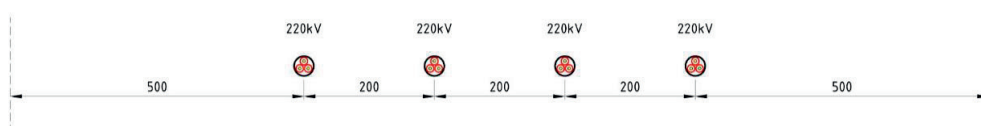


Figuur 2-1 Tracébreedte twee kabelsystemen en back up kabel op zee

### 2.2.3 Twee extra kabelsystemen op zee tussen Hollandse kust (noord) en de kust

Vanaf het platform Hollandse Kust (noord) gaan er twee kabelsystemen van Hollandse Kust (noord) en twee kabelsystemen van Hollandse Kust (noordwest) of (west) idealiter gebundeld naar land. Met bundelen wordt bedoeld dat deze parallel aan elkaar in één strook worden aangelegd.

De totale corridor breedte is 1.600 meter (2 x 500 meter en 3 x 200 meter). Deze breedte geeft het ruimtelijk voordeel van het bundelen van de kabelsystemen van twee windkavels aan. Waar de corridorbreedte voor alleen Hollandse Kust (noord) (700 MW) 1.200 meter is de totale breedte voor Hollandse Kust (noordwest) of (west) met Hollandse Kust (noord) (1.400 MW) 1.600 meter.



Figuur 2-2 Tracébreedte vier kabelsystemen op zee

### 2.2.4 Twee extra kabelsystemen op land

Op land worden de vier kabelsystemen indien mogelijk gebundeld. Dit is afhankelijk van de locatie van het transformatorstation en de beschikbare ruimte op de tracéalternatieven.

Indien de vier kabelsystemen gebundeld kunnen worden aangelegd, geldt dat de kabels met een onderlinge afstand van 0,75 meter worden aangelegd en tussen de kabelsystemen een onderlinge afstand van 3 meter. De totale breedte van de sleuf bedraagt daarmee aan de onderzijde 16 meter en bovenzijde 18,4 meter (zie Figuur 2-3). Voor de realisatie van de aanleg van de kabels moet rekening gehouden worden met nog een werkstrook van 3 meter aan weerszijde (inclusief 1 meter veiligheidsstrook). Ook de ruimte voor opslag van vrijgekomen grond wordt groter vanwege de grotere sleuf. De totale werkstrookbreedte wordt maximaal 100 meter (sleuf plus werkstrook aan beide zijden plus opslag van grond aan beide zijden).



Figuur 2-3 Tracébreedte vier kabelsystemen op land voorkeurconfiguratie

Wanneer er weinig ruimte voor een kabelsysteem is dan kunnen de kabels ook in een driehoek worden gelegd, waardoor er minder ruimte nodig is; dan is de breedte ongeveer 8,5 meter aan de onderkant en aan de bovenkant 9,5 meter. Voor de realisatie van de aanleg van de kabels moet rekening gehouden worden met nog een werkstrook van 3 meter aan weerszijde (inclusief 1 meter veiligheidsstrook). Nadeel van deze driehoeksligging is dat, wanneer er een storing optreedt, de reparatie moeilijker en daardoor tijdrovender wordt. Bovendien is de aanleg in driehoek ook duurder omdat de compactere kabelligging minder koeling op de kabel geeft, waardoor deze zwaarder ontworpen moet worden. Om die reden heeft een driehoeksligging niet de voorkeur, maar is wel te gebruiken wanneer er onvoldoende ruimte is voor een tracé met de kabels in een plat vlak. Dit is in onderstaande afbeelding weergegeven.



Figuur 2-4 Tracébreedte vier kabelsystemen op land bij ruimtegebrek

Indien er een voorkeur wordt gegeven om een transformatorlocatie te kiezen die geschikt is voor maximaal 700 MW, moet een tweede locatie voor een transformator worden aangewezen. Dit betekent dan ook dat de kabels niet of niet over de volledige lengte gebundeld kunnen worden. Indien er niet gebundeld wordt, geldt de configuratie en sleufbreedtes zoals vermeld in de NRD net op zee Hollandse Kust (noord), zie paragraaf 2.1.3 van de NRD van 10 juli 2017.

## 2.2.5 Uitbreiding transformatorstation en aansluiting op het landelijk hoogspanningsnet

Bij het transformatorstation wordt de stroom van 220 kV getransformeerd naar 380 kV. Dat is nodig omdat het landelijk hoogspanningsnet, waarlangs de opgewekte windenergie verder wordt afgevoerd, op 380 kV wordt bedreven. Voor de twee transformatorstations, inclusief de hiervoor genoemde onderdelen, is een locatie nodig van maximaal 7 ha. Op een aantal plekken kan ruimtewinst geboekt worden, bijvoorbeeld hoeft er maar één dienstengebouw te worden gerealiseerd en enkele wegen op het terrein kunnen voor beide transformatorstations gebruikt worden. Indien vorm van de locatie en afstand tot de aansluiting op het hoogspanningsnet gunstig zijn, kan het oppervlak afnemen. In de onderstaande tabel zijn de aantallen voor een en twee transformatorstations op een locatie opgenomen.

Tabel 2-1 Overzicht onderdelen een en twee transformatorstations op een locatie

Onderdeel	700MW (1 platform)	1400 MW (2 platforms)
380 kV open lucht schakelinstallatie incl. veldhuisjes	2 stuks	4 stuks
380 kV inschakel weerstanden	2 stuks	4 stuks
380/220/33 kV vermogenstransformatoren	2 stuks	4 stuks
220 kV schakelinstallatie	2 stuks	4 stuks
220 kV harmonische en temperature over voltage (TOV) filterbank <sup>5</sup>	2 stuks	2 stuks
220/33 kV shunt reactoren <sup>6</sup>	2 stuks	4 stuks
33 kV schakelinstallatie inclusief gebouw	2 stuks	4 stuks
33 kV condensatorbank inclusief gebouw	2 stuks	4 stuks
33 kV aardings- / distributie transformator	2 stuks	4 stuks
Centraal Diensten Gebouw	1 stuks	1 stuks

<sup>5</sup> Filterbank wordt gebruikt om een goede spanningskwaliteit te kunnen waarborgen voor het hoogspanningsnet.

<sup>6</sup> Shunt reactor wordt gebruikt om de blindstroom die door de kabel geïntroduceerd wordt, op te heffen.

Onderdeel	700MW (1 platform)	1400 MW (2 platforms)
In- en uitgaande hoogspanningskabels (220/380 kV)	2 x 220 kV en 2 x 380 kV	4 x 220 kV en 4 x 380 kV

Indien er twee transformatorstations op verschillende locaties gerealiseerd dienen te worden, zijn de onderdelen voor beide stations hetzelfde als in de NRD Hollandse Kust (noord), zie paragraaf 2.1.4. van de NRD van 10 juli 2017. De afmeting is dan voor beide 3,5 ha. In de NRD van 10 juli 2017 stond een afmeting van 2,5 ha, dit is bijgesteld naar 3,5 ha. Inmiddels is het inzicht ontstaan dat er meer ruimte nodig is voor filterbanken. Voor de twee aparte transformatorstations kan het benodigde oppervlak ook afnemen indien de afstand tot de aansluiting op het hoogspanningsnet en de vorm van de locatie gunstig zijn.

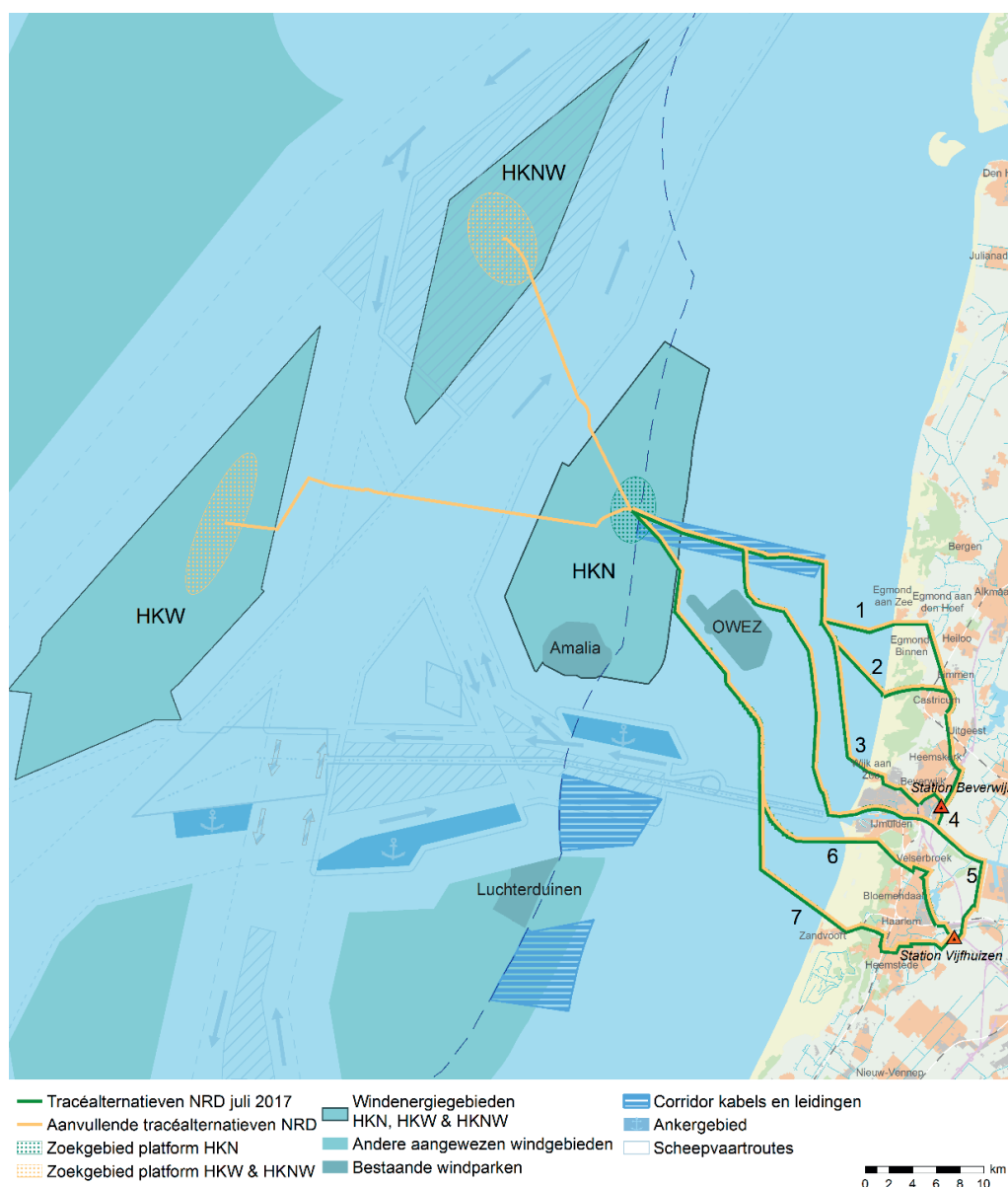
### Locatie voor het transformatorstation

Een locatie voor het transformatorstation is nog niet aangewezen. Het bepalen van een geschikte locatie maakt daarom onderdeel uit van het nog op te stellen milieueffectrapport. De locatie van het transformatorstation mag in principe niet al te ver weg liggen van het 380 kV-station waar de aansluiting op het hoogspanningsnet gaat plaatsvinden. Dat is nodig omdat een 380 kV-kabel van een zekere lengte zogenaamde blindstroom opwekt. Deze blindstroom moet gecompenseerd worden omdat en vermogensverlies optreedt waardoor het elektriciteitssysteem instabiel wordt en er daardoor makkelijker storingen kunnen ontstaan. Tot ongeveer één a twee kilometer van het aansluitpunt is geen extra compensatie nodig. Een langere 380 kV-kabel verbinding vereist kabelcompensatie (shunt reactor) op het 380 kV-station. Met een 380 kV-shunt kan een afstand tussen het transformatorstation en het aansluitstation worden overbrugd van meerdere kilometers. Op het transformator- of het aansluitstation dient dan wel rekening te worden gehouden met het ruimtebeslag van een dergelijke shunt reactor.

## 2.3 Te onderzoeken alternatieven

### 2.3.1 Beschrijving alternatieven op hoofdlijnen

In paragraaf 2.2 van de NRD van 10 juli 2017 zijn de uitgangspunten voor de ontwikkeling van de alternatieven beschreven. Deze blijven onverkort van kracht. In de onderstaande figuur zijn de te onderzoeken alternatieven weergegeven. Met groen zijn de alternatieven uit de NRD van 10 juli 2017 aangeduid, met geel zijn de alternatieven aangeduid die op grond van de aanvulling onderzocht gaan worden in het MER. Deze alternatieven volgen vanaf het platform van Hollandse Kust (noord) dezelfde route als de alternatieven uit de NRD van juli 2017. Onder de figuur is de uitbreiding van de alternatieven beschreven.



Figuur 2-5 Overzicht te onderzoeken alternatieven op hoofdlijnen



### **Platform Hollandse Kust (noordwest) of (west)**

Voor het platform in het windenergiegebied Hollandse Kust (noordwest) of in het noordelijk deel van Hollandse Kust (west) is een zoekgebied aangewezen. Omdat de indeling van de windenergiegebieden nog niet bekend is, zijn er zoekgebieden aangewezen die aansluiten op het tracé van de kabelsystemen tussen Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (noordwest) of het noordelijk deel van Hollandse Kust (west). Hollandse Kust (noordwest) is geschikt voor 700 MW en Hollandse Kust (west) voor 1.400 MW aan opgesteld vermogen windenergie. Deze aanvulling betreft de aansluiting van 700 MW uit een van deze gebieden omdat een aantal van de tracéalternatieven geschikt is voor de uitbreiding van de aansluiting met 700 MW. Er is gekozen voor het noordelijk deel van Hollandse Kust (west) vanwege de nabijheid en daarmee mogelijkheden voor bundeling met Hollandse Kust (noord).

De belangrijkste uitgangspunten die een rol spelen bij het bepalen van de ligging van het platform - en daarmee nader invulling geven aan het zoekgebied – zijn net als voor Hollandse Kust (noord):

- Indeling van de kavel;
- Ruimte voor aanleg en onderhoud. Obstakelvrije zone van 500 meter rondom het platform;
- De conditie van de zeebodem;
- Lengte van parkbekabeling zo kort mogelijk houden;
- Voldoende ruimte voor het bundelen van de twee kabelsystemen op zee.

### **Tracé tussen Hollandse Kust (noord) - Hollandse Kust (noordwest) of (west)**

Voor het deel tussen Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (noordwest) of (west) is een tracé voor twee kabelsystemen en de back-up kabel bepaald. Er is naar verschillende mogelijkheden gekeken. Tussen Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (noordwest) en tussen Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west) blijft één tracé over op basis van het hanteren van de uitgangspunten van een zo kort mogelijke lengte van het tracé tussen de platforms, het zo veel mogelijk vermijden van andere functies, het optimaal invullen van de beschikbare ruimte, het zo veel mogelijk met andere kabels en leidingen bundelen en een logische aansluiting op het zoekgebied voor het platform.

Vanuit het noordelijk deel van Hollandse Kust (west) is geen tracé ten zuiden van het windenergiegebied Hollandse Kust (noord) getrokken vanwege de aanwezige functies: er liggen een groot ankergebied, beschikbare zandwinvoorraad en diverse scheepvaartroutes. Bovendien kan er dan geen bundeling plaatsvinden met een van de tracéalternatieven voor Hollandse Kust (noord).

### **Platform net op zee Hollandse Kust (noord) – aansluiting op het 380 kV-station**

De tracés voor de alternatieven tussen het platform van net op zee Hollandse Kust (noord) en de aansluiting op het 380 kV-station zijn hetzelfde als die uit de NRD van 10 juli 2017. Het verschil zit hem in het aantal kabelsystemen (twee in plaats van vier) en daarmee de breedte van de tracés (zie vorige paragraaf). Het gaat op hoofdlijnen om de volgende alternatieven:

- Alternatief 1 Egmond aan Zee: vanaf het platform door het ‘voorkeustracé kabels en leidingen’<sup>7</sup> (vanaf nu de corridor kabels en leidingen genoemd om verwarring met het woord voorkeursalternatief te voorkomen) en via aanlanding bij Egmond aan Zee over land naar het 380 kV-station Beverwijk;
- Alternatief 2 Castricum: vanaf het platform geheel door de corridor kabels en leidingen naar de aanlanding bij Castricum aan Zee en via Castricum over land naar het 380 kV-station Beverwijk;
- Alternatief 3 Wijk aan Zee: vanaf het platform geheel door de corridor kabels en leidingen en dan parallel aan een gasleiding naar de aanlanding bij Wijk aan Zee en dan via een zo kort mogelijke route over land naar het 380 kV-station Beverwijk;
- Alternatief 4 Noordzeekanaal tot aan Wijkertunnel: vanaf het platform over zee ten oosten van OWEZ naar en door het Noordzeekanaal en ter hoogte van de Wijkertunnel over land naar het 380 kV-station Beverwijk;
- Alternatief 5 Noordzeekanaal tot havengebied Amsterdam: vanaf het platform over zee ten oosten van OWEZ naar en door het Noordzeekanaal en voorbij Zijkanaal C nabij de rand van het havengebied Amsterdam over land naar het 380 kV-station Vijfhuizen;

<sup>7</sup> Zoals genoemd in de Beleidsnota Noordzee, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, december 2015.

- Alternatief 6 IJmuiden Zuid: vanaf het platform over zee ten zuidwesten van OWEZ en via aanlanding ten zuiden van IJmuiden over land naar het 380 kV-station Vijfhuizen;
- Alternatief 7 Zandvoort: vanaf het platform over zee ten zuidwesten van OWEZ en via aanlanding ter hoogte van Zandvoort over land naar het 380 kV-station Vijfhuizen.

Voor de volledigheid dient vermeld te worden dat uit een eerste verkenning duidelijk is geworden dat bij tracéalternatieven 4 en 5 in het Noordzeekanaal en bij alternatieven 6 en 7 op land geen ruimte beschikbaar is voor de aanleg van vier kabelsystemen. Het is denkbaar dat de vier kabelsystemen op land via twee aparte tracés lopen en niet gebundeld worden. Dit betekent dat in het MER onderzoek gedaan wordt naar de effecten van twee kabelsystemen voor alternatieven 4, 5, 6 en 7 op land (en in het Noordzeekanaal) en voor alternatieven 1, 2 en 3 naar de effecten van zowel twee als vier kabelsystemen.

### 2.3.2 Via voorkeursalternatief naar inpassingsplan

Door de Minister van EZK wordt in de eerste helft van 2018 een beslissing genomen over een voorkeursalternatief (VKA) voor het net op zee Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (noordwest) of (west). De mogelijkheid bestaat ook dat eerst een voorkeursalternatief voor net op zee Hollandse Kust (noord) en in een latere fase voor Hollandse Kust (noordwest) of (west) wordt vastgesteld.

Het voorkeursalternatief bestaat uit een locatie voor het platform (in een of twee gebieden), het tracé op zee en land (voor twee of vier kabelsystemen), een of twee locaties van het transformatorstation en het aansluitpunt op het hoogspanningsnet. Het bepalen van een voorkeursalternatief is een belangrijke stap in het proces en vormt de basis voor het op te stellen inpassingsplan. Het bepalen van het VKA is een proces waarin aspecten zoals informatie uit het MER (milieueffecten), kosten, techniek en omgeving allen bijdragen aan de afweging en de keuze die wordt gemaakt. De uiteindelijke keuze voor dit VKA wordt door de Minister van Economische Zaken en Klimaat gemaakt.

Nadat het VKA is bepaald, wordt dit op een gedetailleerder niveau onderzocht. Zo wordt er op basis van het VKA een Passende Beoordeling opgesteld, die onderdeel uitmaakt van het MER. Via verschillende procedurestappen (overleg met bestuursorganen en wettelijke adviseurs en ontwerp inpassingsplan) wordt uiteindelijk het tracé inclusief transformatorstation(s) vastgelegd in het inpassingsplan. Het VKA ligt dus ten grondslag aan het tracé dat wordt vastgelegd in het ruimtelijke besluit (inpassingsplan voor het gemeentelijk gebied tot circa 1 km op zee). Voor het hele tracé (inclusief platform(s) en transformatorstation(s)) worden de benodigde vergunningen en ontheffingen aangevraagd (zie verder bijlage 1, deel 4, NRD 10 juli 2017, paragraaf 1.4).

### **3 WERKWIJZE MILIEUBEOORDELING**

De reikwijdte (de onderwerpen) en het detailniveau (criteria) van het beoordelingskader voor de aanvulling komen overeen met de NRD van juli 2017. In de NRD van 10 juli 2017 is de manier waarop de milieuboordeling gaat plaatsvinden beschreven in hoofdstuk 3 van de concept NRD (zie bijlage 1 deel 4). Het advies van de Commissie voor de m.e.r. (onderdeel definitieve NRD 10 juli 2017, zie bijlage 1 deel 3) over de reikwijdte en het detail van het MER is integraal overgenomen en heeft niet geleid tot een aanpassing van de reikwijdte en het detailniveau.

De aanleg van de activiteit net op zee Hollandse Kust (noord) brengt op land diverse grondwateronttrekkingen met zich mee. Deze onttrekkingen zijn m.e.r.-beoordelingsplichtig. Door in het MER voor Hollandse Kust (noord) per alternatief een indicatief bemalingsadvies op te stellen waarin wordt ingegaan op de effecten van grondwateronttrekking, biedt het MER voldoende informatie over grondwateronttrekking en is geen apart m.e.r.-beoordelingsbesluit door het waterschap nodig.

## **BIJLAGE 1: VASTGESTELDE NRD 10 JULI 2017**





## 4. Reactiedocument reacties en zienswijzen

### I Inleiding

Dit document bevat een overzicht en een samenvatting van de ontvangen zienswijzen en reacties, alsmede de beantwoording daarvan, voor zover de zienswijzen betrekking hebben op de concept aanvullende NRD net op zee Hollandse Kust (noord) met Hollandse Kust (noordwest) of (west). Per element van de reactie of zienswijze wordt in de beantwoording beargumenteerd aangegeven of deze al dan niet zullen worden meegenomen in het MER. Ten aanzien van de zienswijzen die buiten het bereik van het MER vallen, wordt aangegeven waarom op deze zienswijzen niet gereageerd wordt.

Er zijn in totaal 10 zienswijzen en 1 reactie van overheden ontvangen binnen de inspraaktermijn. Aan de indieners is een ontvangstbevestiging gezonden met daarin een registratienummer. De laatste vier cijfers van het registratienummer corresponderen met het nummer van de zienswijze of reactie.

In de eerste kolom is het volgnummer opgenomen. In de tweede kolom wordt een samenvatting van het relevante element uit de zienswijzen / reacties gegeven. In de derde kolom wordt aangegeven in welke zienswijze / reactie dit element terugkomt, waarbij het nummer van de zienswijze of reactie correspondeert met de laatste vier cijfers van het registratienummer en de reactie- en zienswijzennummers zoals die zijn opgenomen in deel 4 van deze aanvullende NRD. In de vierde kolom wordt de reactie van het bevoegd gezag gegeven.



## II Reacties op de ontvangen reacties en zienswijzen

### Reacties overheden

Nr.	Element	Komt voor in zienswijze / reactie	Reactie
1	Burgemeester en wethouders van gemeente Zandvoort verzoeken om hen op de hoogte te stellen van het besluit van de Minister van EZK over het voorkeursalternatief.	R004	Burgemeester en wethouders van de gemeente Zandvoort zullen, net als alle andere betrokken overheden, op de hoogte gesteld worden van het besluit van de minister van EZK over het voorkeursalternatief.

### Zienswijzen

Nr.	Element	Komt voor in zienswijze / reactie	Reactie
2	Volgens indiener is windenergie alleen te doen als je het samen doet met energie opslag (bijvoorbeeld waterstof, algengroei of andere natuurlijke mogelijkheden) en stelt voor daarvoor 10 eilanden van 30X9 km aan te leggen.	0001	In de routekaart windenergie op zee is de opgave uit het Energieakkoord vertaald naar een systeem met standaardplatforms van TenneT van 700 MW, omdat dit leidt tot efficiëntie en kostenbesparing. Er is besloten 3500 MW te realiseren in drie windenergiegebieden, te weten Borssele, Hollandse Kust (zuid) en Hollandse Kust (noord). Het MER voor het net op zee Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (noordwest) of het noordelijk deel van Hollandse Kust (west) heeft geen betrekking op de bestemming van de elektriciteit die door het net op zee wordt getransporteerd. Dat valt buiten de scope van het MER.
3	Indiener wil gebieden waar in de toekomst huizenbouw mogelijk is, zoals tussen Heemskerk en Uitgeest open laten.	0001	Reeds bekende ontwikkelingen zullen in het MER betrokken worden. Hierover is contact geweest met de betrokken gemeenten. Met nog onbekende ontwikkelingen kan geen rekening gehouden worden.
4	• Indiener geeft aan dat het een optie is om het bestaande hoogspanningsstation Beverwijk te verplaatsen naar de kustlijn.	0001	Het eventuele verplaatsen van hoogspanningsstation Beverwijk valt buiten de scope van dit project.
5	Indiener stelt dat windparken op een eiland geplaatst mogen worden en ver weg van de kustlijn.	0001	Deze opmerking wordt ter kennisgeving aangenomen. Meer informatie over het beleid ten aanzien van windparken op zee kunt u vinden op: <a href="https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-energie/windenergie-op-zee">https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-energie/windenergie-op-zee</a>
6	Indiener verzoekt om bij het tracé langs de Castricumse Zeeweg en ook bij het tracé richting Egmond Binnen zorgvuldig te kijken naar de natuurlijke en aardkundige waarden. Het betreft in beide gevallen Natura 2000 gebied.	0002	De onderwerpen aardkundige en natuurlijke waarden worden meegenomen in het onderzoek in het milieueffectrapport. Voor de volledigheid wordt ook verwezen naar het beoordelingskader dat is opgenomen in de NRD.

7	Indiener geeft aan dat de landtrajecten vanaf Egmond Binnen langs Limmen en ook van Castricum naar Beverwijk door of langs belangrijke weidevogelbroedgebieden gaan en vraagt bij de aanleg zoveel mogelijk verstoring van het gebied te vermijden en in het bijzonder geen werkzaamheden uit te voeren tijdens het broedseizoen.	0002	De effecten op weidevogelgebieden worden meegenomen in het onderzoek in het milieueffectrapport. Voor de volledigheid wordt ook verwezen naar het beoordelingskader dat is opgenomen in de NRD.
8	Aan de oostkant van de kern Castricum liggen een aantal beschermde natuurgebieden en provinciale archeologische monumenten, o.a. de eigendommen van de Castricumse stichting De Hoge Weide en het provinciale archeologische monument Croonenburg. Ook hier zal het tracé van de verbinding met het 380 kV- station rekening moeten houden met de natuurlijke en archeologische waarden.	0002	De onderwerpen archeologische en natuurlijke waarden worden meegenomen in het onderzoek in het milieueffectrapport. Voor de volledigheid wordt ook verwezen naar het beoordelingskader dat is opgenomen in de NRD.
9	Indiener geeft aan het zeer op prijs stellen als de Netten op Zee verder dan 1 km uit de kust komen te liggen, en de aanleg van HKNW niet in de buurt van de kwetsbare Waddeneilanden plaatsvindt uit milieu- en gezondheids-oogpunt. Tevens geeft indiener aan dat naar de langere termijn gekeken moet worden en dat het voordeel van Alternatief 3 is dat dit de kortste route is.	0003	Het net op zee Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (noordwest) of (west) zorgt ervoor dat de elektriciteit van de windturbines in de windenergiegebieden Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (noordwest) of (west) naar het hoogspanningsnet op land kan worden getransporteerd. Het net loopt derhalve door de zee en op het land (ondergronds). De aanleg van Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (noordwest) of (west) vindt niet in de buurt van de Waddeneilanden plaats. Juist met het oog op de toekomst is de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) voor de netaansluiting van het windenergiegebied Hollandse Kust (noord) aangevuld met het eveneens realiseren van een netaansluiting van 700 MW in windenergiegebied Hollandse Kust (noordwest) of (west) op het hoogspanningsnet van TenneT TSO B.V. (hierna TenneT) op land. Het voordeel van alternatief 3 is inderdaad dat dit het kortste tracéalternatief is.
10	Indieners geven aan pas nadat de oorspronkelijke NRD was vastgesteld door TenneT hierover geconsulteerd te zijn en niet eerder als stakeholder te zijn geconsulteerd.	0005	Ter kennisgeving aangenomen.
11	Het recreatieschap ziet mogelijkheden tot samenwerking waar tracé 5 het gebied doorkruist, wat betreft natuurontwikkeling en/of opruimwerkzaamheden.	0005	Indien dit alternatief als voorkeursalternatief gekozen wordt zal overleg met alle betrokken partijen gevoerd worden.
12	Het recreatieschap ziet bezwaren ten aanzien van de mogelijke locatie voor een transformatorstation in het gebied 'De Ven' (gelegen tussen de A9, A22 en N202) vanwege recreatieve en archeologische waarden. Het gebied is tevens aangemerkt als Natuurnetwerk Nederland (NNN).	0005	In het milieueffectrapport worden de effecten van de verschillende locatiealternatieven voor het transformatorstation onderzocht en naast elkaar gezet. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de door de indiener genoemde recreatieve, archeologische en natuurwaarden.
13	Voor werkzaamheden in een gebied van de recreatieschappen zijn volgens de algemene verordening in het kader van de eigen verordenende bevoegdheid ontheffingen nodig.	0005	Ter kennisgeving aangenomen. Indien een alternatief dat binnen terreinen van het Recreatieschap valt als voorkeursalternatief gekozen wordt zal hierover overleg gevoerd worden.

14	Zowel tracé 1 als tracé 2 doorkruist nieuw te vormen natuurgebied 'De Buitenlanden', waar het recreatieschap eigenaar van is. Het recreatieschap heeft ernstige bezwaren tegen een open ontgraving van dit gebied in verband met kapitaalvernietiging en overlast. Tevens heeft het recreatieschap zorgen over de beperkingen van de aanleg van natuurlijke- en recreatieve voorzieningen boven de gerealiseerde kabels.	0006	In het milieueffectrapport worden de effecten van de verschillende tracéalternatieven voor de kabelsystemen onderzocht en naast elkaar gezet. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de door de indiener genoemde recreatieve en natuurwaarden. Indien het gekozen voorkeursalternatief tracé 1 of 2 betreft en er effecten zijn, overlegt TenneT met betrokken partijen over het zo veel mogelijk voorkomen en beperken van effecten.
15	<p>Indieners geven aan bereid te zijn om concreet bij te dragen aan de energietransitie. Scenario's over de koppeling van offshore wind aan gasproductie-activiteiten en infrastructuur krijgen steeds meer vorm. Elektrificatie van gasplatforms kan in deze scenario's een potentiële driver zijn voor toekomstige ontwikkelingen op het gebied van hernieuwbare energie in de Noordzee, door middel van:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Het beperken van de CO<sub>2</sub>-uitstoot van de eigen activiteiten doordat geen elektriciteit meer wordt opgewekt met gasturbines op de platforms;</li> <li>• De ontwikkeling van een waterstofsysteem, door leeggeproduceerde gasvelden onder de platforms te gebruiken als opslagplaats en gebruik te maken van bestaande pijpleiding infrastructuur voor transport van waterstof;</li> <li>• CO<sub>2</sub> opslag in leeggeproduceerde gasbronnen op zee.</li> </ul>	0007 0008	<p>Het net op zee wordt uitsluitend aangelegd om de op zee geproduceerde windenergie te transporteren naar het land. Het is denkbaar dat in de toekomst, delen van de bestaande infrastructuur van olie- en gasplatforms gebruikt kunnen worden om maatschappelijke kosten voor uitbreiding van het net op zee te verlagen. Op grond van de Elektriciteitswet 1998 omvat het net op zee de netten die bestemd zijn voor het transport van elektriciteit en die één of meer windparken op zee verbinden met het landelijk hoogspanningsnet met uitzondering van leidingen en daarmee verbonden hulpmiddelen ten behoeve van het transport van elektriciteit die één of meer windparken op zee verbinden met het landelijk hoogspanningsnet en waarvoor voor 1 januari 2016 een vergunning op grond van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken of op grond van artikel 6.5 van de Waterwet is verleend. Op basis daarvan valt koppeling van het net op zee met gasinfrastructuur buiten de scope van het MER. Aansluiten van mijnbouwplatforms op het net op zee zou allereerst ook een wettelijke basis moeten krijgen in de aangekondigde Energiewet (<a href="https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-30196-566.html">https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-30196-566.html</a>).</p>
16	Indieners vragen rekening te houden met de ligging en bereikbaarheid met helikopters van platforms alsmede de ligging van (toekomstige) projecten (zogenaamde "prospects"), kabels en leidingen.	0007 0008	Zowel in het kader van de voorbereiding van het kavelbesluit Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha) als in het kader van het net op zee vinden overleggen plaats met belanghebbenden uit de olie- en gasindustrie.

17	PWN vindt het opmerkelijk dat door de aanvullende NRD alle tracé's weer openstaan voor gebruik.	0009	De aanvullende NRD vormt een aanvulling op de eerdere NRD waarin zeven tracés zijn beschreven. In het MER wordt een integrale afweging gemaakt van alle zeven alternatieven. In de brief van 15 januari 2018 is aan betrokken partijen, waaronder PWN, het volgende aangegeven: "De aanvullende NRD betreft een uitbreiding met de aansluiting van 700 MW van windenergiegebied Hollandse Kust (noordwest) of het noordelijk deel van Hollandse Kust (west) op het landelijke hoogspanningsnet. Hierin zijn weer alle zeven tracéalternatieven van Hollandse Kust (noord) opgenomen en daarnaast tracés van het platform Hollandse Kust (noord) naar Hollandse Kust (noordwest) en (west). De aanvulling betekent niet dat de trechtering van zeven naar vier alternatieven teniet gedaan zal worden. De drie – vooralsnog – afgevalen tracéalternatieven zullen alleen op hoofdlijnen onderzocht worden voor aansluiting van twee windparken – Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (noordwest) of Hollandse Kust (west) –, aangezien hiervoor deels een breder tracé, een grotere locatie voor een transformatorstation op land en een extra platform op zee nodig zijn. De vier eerder geselecteerde tracéalternatieven zullen op meer detailniveau worden onderzocht."
18	M.b.t. tracé 1 (Egmond) is het aandachtspunt dat er bij een boring van 4 kabelsystemen meer oppervlakte benodigd is op de plaats waar de boring weer uit de grond omhoog komt en daarmee mogelijke aantasting Natura 2000 habitats. Vanwege extra ruimtebeslag is extra toetsing nodig.	0009	In het milieueffectrapport worden de effecten van het ruimtebeslag van twee en van vier kabelsystemen onderzocht en naast elkaar gezet.
19	M.b.t. tracé 2 (Castricum) veroorzaken in te graven kabelsystemen een te verwachten grote aantasting van Natura 2000 habitats. Ook zal het boren van 4 leidingsystemen leiden tot onherstelbare schade aan Natura 2000 habitats.	0009	In het milieueffectrapport worden de effecten van de verschillende tracéalternatieven voor de kabelsystemen onderzocht en naast elkaar gezet. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de door de indiener genoemde Natura 2000 habitats.
20	Bij een grotere boorafstand zou mogelijk het parkeerterrein op Kennemer duincamping Bakkum een alternatief kunnen zijn. Met 4 kabelsystemen kan de impact dermate groot zijn dat het groene karakter van camping Bakkum ernstig wordt aangetast. Het parkeerterrein op Kennemerduincamping Bakkum dient in het winterseizoen als winterstalling voor zo'n 300 caravans.	0009	In het milieueffectrapport worden de effecten van de verschillende tracéalternatieven voor de kabelsystemen onderzocht en naast elkaar gezet. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de door de indiener genoemde recreatieve waarden en effecten op gebruiksfuncties.
21	PWN uit zorgen ten aanzien van wat is opgenomen over grondwateronttrekkingen. Dit in verband met tracés 2 en 7. PWN biedt aan om voorafgaand aan het m.e.r. beoordelingsbesluit de effecten van grondwateronttrekkingen mede te beoordelen.	0009	Indien één van deze alternatieven als voorkeursalternatief gekozen wordt, neemt TenneT contact met PWN op om gebruik te maken van het aanbod om de grondwateronttrekking mede te beoordelen.

22	In de NRD van 10-07-2017 wordt gesproken over een strook die bomenvrij gehouden dient te worden. Hier zal een zogenaamd zakelijk recht gevestigd moeten worden. De breedte van deze strook bepaalt de impact vanuit landschappelijk oogpunt, vanuit natuurwaarden en op mogelijke natuurlijke ontwikkeling. Dit aspect wordt in de aanvulling NRD gemist.	0009	In het milieueffectrapport worden de effecten van de verschillende tracéalternatieven voor de kabelsystemen onderzocht en naast elkaar gezet. Hierbij wordt ook gekeken naar de effecten tijdens de aanleg (o.a. van de werkstrook) en tijdens het gebruik. Dit wordt gedaan voor alle milieuaspecten, waaronder door de indiener genoemde landschappelijke en natuurwaarden.
23	CNB geeft aan dat bij het bepalen van de diepteligging van de kabels in het Noorzeekanaal rekening gehouden dient te worden met verschillende onderwerpen: <ul style="list-style-type: none"> <li>• onderhoud van het kanaal (baggeren)</li> <li>• wijzigingen van het vaarwegprofiel</li> <li>• effect van schroefstralen op de bedekking van de kabels</li> <li>• ankeren</li> </ul> Voor al deze onderwerpen zal onder andere in verband met nautische veiligheid nader onderzoek nodig zijn. Indiener wil duidelijkheid over de diepteligging.	0010	TenneT onderzoekt de genoemde onderwerpen ter voorbereiding van de keuze voor het voorkeursalternatief en heeft hierover veelvuldig overleg met betrokken partijen. Hierbij wordt aandacht gegeven aan de nautische veiligheid. Genoemde onderwerpen vallen onder 'techniek'. De keuze voor het voorkeursalternatief wordt door de minister van EZK gemaakt op basis van overwegingen vanuit milieu, techniek, kosten en omgeving. De informatie hierover wordt in het milieueffectrapport opgenomen.
24	Voor indiener is het onduidelijk hoe de kabels de 3 tunnels passeren en wat de risico's en gevolgen zijn. Afname van de bevaarbare diepte kan leiden tot nautische onveiligheid.	0010	Zie voorgaande antwoord; in de onderzoeken worden exacte ligging en risico's meegenomen. De resultaten van de onderzoeken worden meegewogen in de keuze voor het voorkeursalternatief.
25	Aanleg van de kabels zal leiden tot grote hinder voor de scheepvaart en een negatief effect hebben op de nautische veiligheid. CNB kan geen toestemming geven voor volledige stremming van de scheepvaart; er zullen afspraken gemaakt dienen te worden over stremmingsvensters voor aanleg en onderhoud.	0010	Zie voorgaande antwoorden. Indien een tracéalternatief door het Noordzeekanaal gekozen wordt als voorkeursalternatief, treedt TenneT in overleg met de nautische autoriteiten over de gevolgen van de aanlegwerkzaamheden voor het scheepvaartverkeer en de vooraarden die hieraan gesteld worden.
26	Bij het in langs richting van het NZK leggen van 4 kabels met een tracébreedte van 90m vervalt de mogelijkheid voor onderwaterberging van baggerslib. Dit kan leiden tot vertraging van onderhoudsbaggerwerk en leiden tot beperkende maatregelen voor de scheepvaart.	0010	In de technische onderzoeken worden diverse tracéalternatieven beoordeeld op aspecten die beperkend kunnen zijn op de scheepvaart.
27	Indiener wil inzicht in de aanleg nabij de pier en de Energiehaven, wat betreft wijze van aanleg en kruising, diepteligging en invloed op scheepvaart.	0010	Die diepteligging is afhankelijk van de aanlegmethode (boren/ingraven). TenneT onderzoekt de genoemde onderwerpen ter voorbereiding van de keuze voor het voorkeursalternatief. Deze onderwerpen vallen onder 'techniek'. De keuze voor het voorkeursalternatief wordt door de minister van EZK gemaakt op basis van overwegingen vanuit milieu, techniek, kosten en omgeving. De informatie hierover wordt in het milieueffectrapport opgenomen.
28	Uitkomsten van onderzoek door RWS en CNB naar de optimalisatie van het aantal en de ligging van wachtplaatsen voor binnenvaart in het NZK moeten worden meegenomen bij het ontwerp voor het kabeltracé.	0010	TenneT onderzoekt de genoemde onderwerpen ter voorbereiding van de keuze voor het voorkeursalternatief. Deze onderwerpen vallen onder 'techniek'. De keuze voor het voorkeursalternatief wordt door de minister van EZK gemaakt op basis van overwegingen vanuit milieu, techniek, kosten en omgeving. De informatie hierover wordt in het milieueffectrapport opgenomen.

29	Het kabeltracé kan voor belemmeringen zorgen bij de ontwikkeling van de Europahaven en effect hebben op een nautisch veilige inpassing.	0010	Bij de ontwikkeling van de alternatieven is zoveel mogelijk rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen van het Amsterdamse havengebied. TenneT onderzoekt de genoemde onderwerpen ter voorbereiding van de keuze voor het voorkeursalternatief. Deze onderwerpen vallen onder 'techniek'. De keuze voor het voorkeursalternatief wordt door de minister van EZK gemaakt op basis van overwegingen vanuit milieu, techniek, kosten en omgeving. De informatie hierover wordt in het milieueffectrapport opgenomen.
30	De belangen van beroepsvissers die gebruik maken van deze regio zijn niet opgenomen/betrokken bij deze notitie.	0011	De kabelverbinding levert tijdens gebruik geen beperkingen op voor de visserij. De kabel komt onder de zeebodem te liggen en leidt niet tot een visverbod boven de kabels. Het platform komt in het windenergiegebied (kavel V) te liggen en veroorzaakt daarmee geen extra beperking op bevisbaar gebied.
31	De geplande werkzaamheden betekenen voor de vissers dat ze moeten omvaren en andere visgronden moeten gaan zoeken. De overige scheepvaart zal onbedoeld ook tot meer hinder gaan leiden omdat al de scheepvaart een kleiner deel van de druk bezette Noordzee tot hun beschikking krijgt. Dit geldt zowel gedurende de geplande werkzaamheden als in de nabije toekomst met de geplande windmolenparken.	0011	De werkzaamheden zijn tijdelijk van aard en kennen een beperkt ruimtebeslag waardoor de effecten beperkt zullen zijn. Het moment dat werkzaamheden plaatsvinden wordt afgestemd met de sector scheepvaart en visserij.
32	Indiener maakt zich naast zorgen over de fysieke hinder zorgen over de ecologische gevolgen van de werkzaamheden en staande blijvende objecten. Het graven in de zeebodem zal direct leiden tot het verjagen van doelsoorten voor de vissers. De heiwerkzaamheden zullen geluidsoverlast veroorzaken op larvale stadia van vissen met een verhoogde mortaliteit als gevolg. Ook noemt indiener mogelijk ongunstige effecten als gevolg van de windmolenparken.	0011	In het milieueffectrapport worden de effecten van de verschillende tracéalternatieven voor de kabelsystemen onderzocht en naast elkaar gezet. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de door de indiener genoemde ecologische waarden. Het voornemen 'net op zee' omvat de aanleg van de kabelsystemen voor de aansluiting van de windmolenparken. Voor de windmolenparken worden aparte procedures doorlopen.
33	Vanuit de visserij is het belangrijk dat de kabels niet te ondiep in de bodem geplaatst worden in verband met eventuele risico's voor beschadigen en opvissen van de kabels.	0011	De kabel komt onder de zeebodem te liggen op de vanuit de Watervergunning vereiste diepte. Ter plaatse van de kabelverbinding is na de aanleg geen visverbod aan de orde. Daarmee levert de aanwezigheid van de kabels geen beperkingen op voor de visserij.
34	Indiener geeft aan graag mee te denken of er een alternatief kan worden gevonden voor het geplande windmolenpark HKNW. Voornamelijk het noordwestelijk deel wat zich vlakbij de 12 mijlengrens bevindt zal een grote impact hebben op de Nederlandse vissers.	0011	Het voornemen van het net op zee Hollandse Kust (noord) en (noordwest/west) ziet toe op de aanleg van het net op zee. Het kavelbesluit voor het windenergiegebied Hollandse Kust (noordwest) kent een aparte procedure en besluit die wordt voorzien in de toekomst. In het kader van de routekaart windenergie op zee 2030 vindt overleg plaats met betrokken partijen, waaronder de Nederlandse Visserijbond.





## 5. Reacties en zienswijzen

Inspraak- en reactiebundel

**Inspraak- en reactiebundel**

**Zienswijzen en reactie op de concept aanvullende notitie  
reikwijdte en detailniveau 'NET OP ZEE HOLLANDSE KUST  
(NOORD) MET HOLLANDSE KUST (NOORDWEST) OF (WEST)'**

Inspraakpunt Bureau Energieprojecten  
Postbus 248  
2250 AE VOORSCHOTEN  
[www.bureau-energieprojecten.nl](http://www.bureau-energieprojecten.nl)

## INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF.....	3
KENNISGEVING.....	5
MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE REACTIES EN ZIENSWIJZEN :	
OPZOEKTABEL	
REGISTRATIENUMMER VERSUS REACTIE- EN ZIENSWIJZENUMMER.....	8
ALFABETISCH OVERZICHT ORGANISATIES EN REACTIE / ZIENSWIJZEN.....	9
REACTIENUMMER R004 .....	10
ZIENSWIJZENUMMER 0001 TOT EN MET 0011.....	12

Maart 2018

## Woord vooraf

Van vrijdag 12 januari 2018 tot en met donderdag 22 februari 2018 lag de concept aanvullende Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage voor 'NET OP ZEE HOLLANDSE KUST (NOORD) MET HOLLANDSE KUST (NOORDWEST) OF (WEST)'. Hierin staan de kaders voor het op te stellen milieueffectrapport (MER). Een ieder kon naar aanleiding van de concept aanvullende NRD een zienswijze inbrengen. Overheden konden een reactie geven.

## Wat gaat er gebeuren ten aanzien van het project?

TenneT was al voornemens om een net op zee te realiseren dat zorgt voor de stroomverbinding van de windturbines van windenergiegebied Hollandse Kust (noord) met het landelijke hoogspanningsnet. Het net op zee Hollandse Kust (noord) bestaat uit:

- een platform op zee;
- twee ondergrondse kabelsystemen voor het transporteren van de elektriciteit van het platform op zee naar een nieuw te bouwen transformatorstation;
- een transformatorstation nabij een bestaand hoogspanningsstation (te Beverwijk of te Vijfhuizen);
- een (ondergrondse) aansluiting vanaf het transformatorstation op het hoogspanningsnet.

In totaal zijn zeven tracéalternatieven benoemd die onderzocht worden in het MER met aanlandingen bij Egmond aan Zee (1), Castricum (2), Wijk aan Zee (3), Noordzeekanaal (4 en 5), IJmuiden (6) en Zandvoort (7).

Met de aanvulling voor Hollandse Kust (noordwest) of (west) wordt hieraan toegevoegd:

- een tweede platform op zee (noordwest) of (west) en eventueel een hulpplatform;
- twee extra ondergrondse kabelsystemen;
- een tweede transformatorstation;
- een extra ondergrondse aansluiting op het hoogspanningsnet.

Dit heeft tot gevolg dat in het MER voor de genoemde zeven tracéalternatieven een bredere strook en voor het transformatorstation een groter oppervlak wordt onderzocht. Daarnaast worden op zee de tracés tussen Hollandse Kust (noord) en respectievelijk (noord-west) en (west) onderzocht.

Middels een kennisgeving informeerde EZK het publiek over het voornemen tot dit project. De concept aanvullende NRD werd ter inzage gelegd. Hierin is onder andere aangegeven welke aspecten in het MER nader onderzocht worden.

## Zienswijzen en reacties

Op de concept aanvullende NRD zijn binnen de inspraaktermijn in totaal 10 zienswijzen binnengekomen (waarvan 10 uniek) en 1 reactie van overheden. De zienswijzen en reactie zijn integraal opgenomen in deze bundel. U kunt deze inspraak- en reactiebundel downloaden van [www.bureau-energieprojecten.nl](http://www.bureau-energieprojecten.nl).

## Registratie en verwerking

De ontvangen zienswijzen en reactie zijn geregistreerd. Aan de indieners is een ontvangstbevestiging gezonden met daarin een registratienummer. Met de opzoektabelen op pagina 8 kan bij het ontvangen registratienummer het bijbehorende reactie- of zienswijzennummer worden opgezocht.

**Verdere procedure**

Ook de Commissie voor de milieueffectrapportage is om advies gevraagd over reikwijdte en detailniveau. De Commissie zal de ontvangen zienswijzen en reacties bij haar advies betrekken.

Alle zienswijzen en reacties van de betrokken overheden en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage worden bekeken door de minister van EZK en verwerkt in de definitieve aanvullende Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Daarin wordt vastgelegd welke informatie in het MER opgenomen dient te worden. Als het MER is afgerond, worden mede op basis daarvan de ontwerpbesluiten voorbereid. Deze ontwerpbesluiten zullen samen met het MER ter inzage worden gelegd. Dit wordt te zijner tijd aangekondigd in onder andere lokale huis-aan-huisbladen en op [www.bureau-energieprojecten.nl](http://www.bureau-energieprojecten.nl).



## **Kennisgeving concept aanvullende Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) net op zee Hollandse Kust (noord) met Hollandse Kust (noordwest) of (west), Ministerie van Economische Zaken en Klimaat**

Van 14 april 2017 tot en met 29 mei 2017 lag de concept-NRD voor het milieueffectrapport (MER) voor net op zee Hollandse Kust (noord) ter inzage. Alle zienswijzen, reacties en adviezen, waaronder het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage, zijn meegenomen bij het vaststellen van de definitieve NRD. Op 10 juli 2017 heeft de toenmalige Minister van Economische Zaken de definitieve NRD vastgesteld. De vaststelling van de definitieve NRD is bekendgemaakt door publicatie in de Staatscourant van woensdag 19 juli 2017.

Het kabinet heeft in december 2016 in de Energieagenda besloten tot het voorbereiden van een vervolgroutekaart windenergie op zee in 2030. Met het oog op toekomstige windparken waarvan de bouw tussen 2024 en 2030 wordt voorzien, wordt de eerder vastgestelde NRD net op zee Hollandse Kust (noord) uitgebreid om ook direct onderzoeken te kunnen laten uitvoeren ten behoeve van een nieuw potentieel windenergiegebied: Hollandse Kust (noordwest) of (west).

### **Voornemen om een milieueffectrapport (MER) op te stellen**

Van vrijdag 12 januari 2018 tot en met donderdag 22 februari 2018 ligt een concept aanvullende NRD ter inzage voor net op zee Hollandse Kust (noord) met Hollandse Kust (noordwest) of (west). Hierin staan de kaders voor het op te stellen milieueffectrapport (MER). Iedereen kan op de notitie reageren door het indienen van een zienswijze.

### **Wat gaat er gebeuren?**

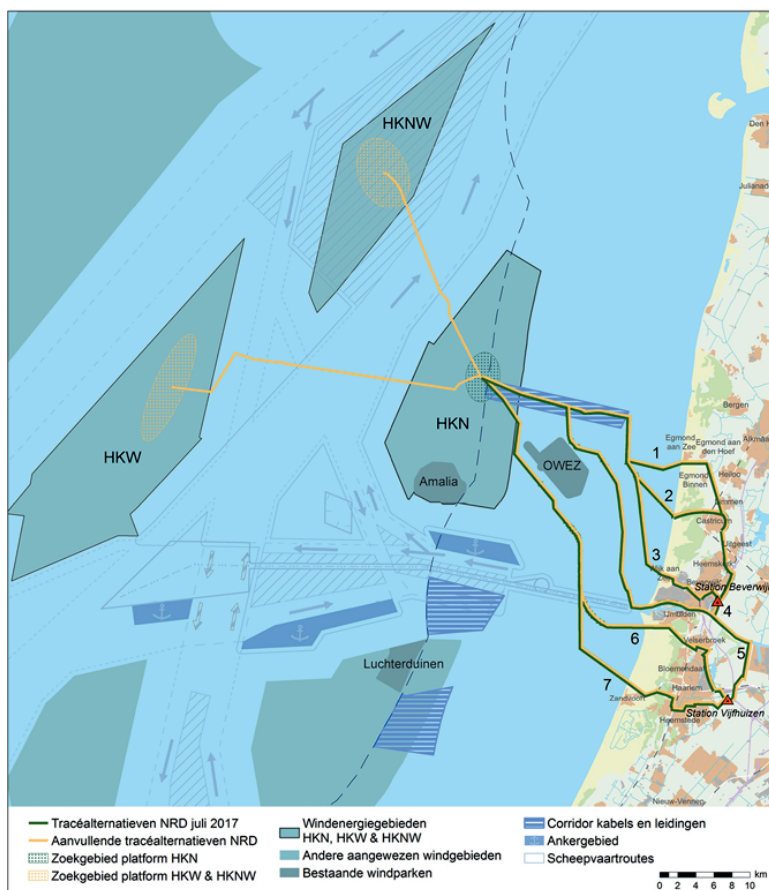
TenneT was al voornemens om een net op zee te realiseren dat zorgt voor de stroomverbinding van de windturbines van windenergiegebied Hollandse Kust (noord) met het landelijke hoogspanningsnet. Het net op zee Hollandse Kust (noord) bestaat uit:

- een platform op zee;
  - twee ondergrondse kabelsystemen voor het transporteren van de elektriciteit van het platform op zee naar een nieuw te bouwen transformatorstation;
  - een transformatorstation nabij een bestaand hoogspanningsstation (te Beverwijk of te Vijfhuizen);
  - een (ondergrondse) aansluiting vanaf het transformatorstation op het hoogspanningsnet.
- In totaal zijn zeven tracéalternatieven benoemd die onderzocht worden in het MER met aanlandingen bij Egmond aan Zee (1), Castricum (2), Wijk aan Zee (3), Noordzeekanaal (4 en 5), IJmuiden (6) en Zandvoort (7).

Met de aanvulling voor Hollandse Kust (noordwest) of (west) wordt hieraan toegevoegd:

- een tweede platform op zee (noordwest) of (west) en eventueel een hulpplatform;
- twee extra ondergrondse kabelsystemen;
- een tweede transformatorstation;
- een extra ondergrondse aansluiting op het hoogspanningsnet.

Dit heeft tot gevolg dat in het MER voor de genoemde zeven tracéalternatieven een bredere strook en voor het transformatorstation een groter oppervlak wordt onderzocht. Daarnaast worden op zee de tracés tussen Hollandse Kust (noord) en respectievelijk (noord-west) en (west) onderzocht.



### Overzicht te onderzoeken tracéalternatieven.

### Waarom is dit project nodig?

Ons klimaat verandert en de aarde warmt op. Om dit tegen te gaan stapt Nederland over op duurzame energie; van fossiele bronnen zoals olie, kolen en aardgas naar schone energie uit wind, zon en aardwarmte.

Om klaar te zijn voor de toekomst met meer energie uit schone energiebronnen, is het noodzakelijk dat we ons elektriciteitsnet continu aanpassen. Om die reden is het kabinet van plan om het net op zee Hollandse Kust, de hoogspanningsverbinding tussen de windparken voor de kust van Noord-Holland en het hoogspanningsnet op land te realiseren.

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat draagt er samen met bedrijven, gemeenten en provincies aan bij dat dit op een betrouwbare, betaalbare en veilige manier gebeurt.

### Welke procedure wordt gevolgd?

Op de besluitvorming over het net op zee Hollandse Kust is de rijkscoördinatieprocedure van toepassing. Dit betekent dat het tracé wordt vastgelegd in een inpassingsplan. De ministers van Economische Zaken en Klimaat en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stellen dit inpassingsplan vast. Het inpassingsplan en een aantal andere besluiten die voor het project nodig zijn, worden voorbereid in één gecoördineerde procedure. De Minister van Economische Zaken en Klimaat coördineert deze procedure. Het inpassingsplan en de besluiten worden gelijktijdig ter inzage gelegd.

### Wat is een milieueffectrapportage?

Een milieueffectrapport brengt de milieueffecten in beeld, zoals de effecten op leefomgevingskwaliteit





(mens), gezondheid, landschap, natuur, bodem en water. Op deze wijze kan kennis over deze effecten een volwaardige rol spelen bij de besluitvorming.

#### **Waar kunt u de stukken inzien?**

U kunt de concept aanvullende NRD van 12 januari 2018 tot en met 22 februari 2018 inzien op [www.bureau-energieprojecten.nl](http://www.bureau-energieprojecten.nl). Op papier kunt u de notitie in dezelfde periode tijdens de reguliere openingstijden bekijken op de volgende locaties:

- gemeente Castricum, Raadhuisplein 1, 1902 CA Castricum;
- gemeente Haarlem, Zijvest 39, 2011 VB Haarlem;
- gemeente Beverwijk, Stationsplein 48, 1948 LC Beverwijk.

#### **Hoe kunt u een zienswijze indienen?**

Iedereen wordt in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen. In een zienswijze laat u weten wat u vindt van de notitie. U kunt hierbij denken aan:

- Staan er naar uw mening onjuistheden in de concept aanvullende NRD?
- Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?
- Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dit toelichten?

We stellen het op prijs als u aangeeft op welk deel van de notitie u reageert en u uw zienswijze onderbouwt met argumenten.

U kunt een zienswijze indienen van vrijdag 12 januari 2018 tot en met donderdag 22 februari 2018. Dat kan op verschillende manieren:

- Bij voorkeur digitaal via het reactieformulier op [www.bureau-energieprojecten.nl](http://www.bureau-energieprojecten.nl) onder 'Net op zee Hollandse Kust (noord)'. U kunt niet reageren per e-mail.
- Per post door een brief te sturen naar:

##### **Bureau Energieprojecten**

##### **Inspraakpunt Net op zee Hollandse Kust (noord)**

##### **Postbus 248**

##### **2250 AE Voorschoten**

Wilt u uw brief ondertekenen en uw adres vermelden? Dan kunnen wij u een ontvangstbevestiging sturen.

- Voor het opnemen van mondelinge zienswijzen kunt u bellen op werkdagen tussen 9.00 uur en 12.00 uur met Bureau Energieprojecten, T (070) 379 89 79.

#### **Wat is de verdere procedure?**

De concept aanvullende NRD wordt ook aan verschillende andere betrokkenen voorgelegd, zoals gemeenten, provincies en adviseurs met een wettelijke taak. Daarnaast brengt de Commissie voor de milieueffectrapportage een advies uit. Alle zienswijzen, reacties en adviezen worden verzameld en verwerkt in de (definitieve) aanvullende NRD. Op basis van die notitie wordt het milieueffectrapport opgesteld. Dit milieueffectrapport vormt de onderbouwing voor het inpassingsplan en de aanvraag voor de omgevingsvergunning. Het milieueffectrapport komt, samen met de ontwerpen van het inpassingsplan en de daarmee samenhangende besluiten, ter inzage te liggen. Later kunt u daar ook weer op reageren. Dit wordt aangekondigd in onder andere de Staatscourant, in huis-aan-huisbladen en op [www.bureau-energieprojecten.nl](http://www.bureau-energieprojecten.nl).

#### **Wilt u meer weten?**

Meer informatie over het net op zee Hollandse Kust (noord) en alle bijbehorende stukken vindt u op [www.bureau-energieprojecten.nl](http://www.bureau-energieprojecten.nl). Heeft u naar aanleiding daarvan nog vragen? Dan kunt u bellen met Bureau Energieprojecten, T (070) 379 89 79.

### Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale reactie en zienswijzen

In onderstaande tabellen kunt u met het registratienummer het nummer van de reactie of zienswijze opzoeken. De reactie is vanaf pagina 10 opgenomen. De zienswijzen vindt u vanaf pagina 12.

Zienswijzen en reactie op de concept aanvullende notitie reikwijdte en detailniveau 'NET OP ZEE HOLLANDSE KUST (NOORD) MET HOLLANDSE KUST (NOORDWEST) OF (WEST)'

Registratienummer	Zienswijzenummer	Reactienummer
a20-SN-0001	0001	
a20-SN-0002	0002	
a20-SN-0003	0003	
a20-SN-0004		R004
a20-SN-0005	0005	
a20-SN-0006	0006	
a20-SN-0007	0007	
a20-SN-0008	0008	
a20-SN-0009	0009	
a20-SN-0010	0010	
a20-SN-0011	0011	

### Alfabetisch overzicht organisaties en reactie / zienswijzen

Zienswijzen en reactie op de concept aanvullende notitie reikwijdte en detailniveau 'NET OP ZEE HOLLANDSE KUST (NOORD) MET HOLLANDSE KUST (NOORDWEST) OF (WEST)'

Zienswijze- / reactienummer	Organisatie
0010	Centraal Nautisch Beheer Noordzeekanaalgebied, AMSTERDAM
0011	Coöperatieve Productenorganisatie Nederlandse Vissersbond U.A., EMMELOORD
R004	Gemeente Zandvoort, College van Burgemeester en Wethouders, ZANDVOORT
0008	NOGEPA, 'S-GRAVENHAGE
0009	PWN, VELSERBROEK
0006	Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer, VELSEN-ZUID
0005	Recreatieschap Spaarnwoude, VELSEN-ZUID
0002	Stichting tot behoud van de culturele en natuurhistorische waarden in de Alkmaardermeeromgeving, LIMMEN
0007	Vereniging Nextstep, 'S-GRAVENHAGE

Reactie R004

10 van 38

**Omgevingsbeleid**

Retouradres Postbus 511, 2003 PB Haarlem

Bureau Energieprojecten  
Inspraakpunt Net op zee Hollandse Kust (noord)  
Postbus 248  
2250 AE VOORSCHOTEN

Datum 15 februari 2018  
Uw kenmerk DGETM-EO/18003870  
Ons kenmerk 2018/49823  
Contactpersoon  
Doorkiesnummer  
E-mail  
Onderwerp **Reactie op aanvullende notitie reikwijdte en detailniveau net op zee Hollandse Kust (noord) met Hollandse Kust (noordwest of west)**

Geachte heer/mevrouw,

Op 15 januari jl. heeft u ons geïnformeerd over de nieuwe ontwikkelingen voor de netaansluiting van het windenergiegebied Hollandse Kust (noord). In verband met een uitbreiding van de projectscope is een concept aanvullende notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) opgesteld, die op 11 januari 2018 is gepubliceerd.

De aanvullende NRD geeft geen aanleiding om een (inhoudelijk) reactie te geven. Wij verzoeken u wel om ons te zijner tijd op de hoogte te stellen van het besluit van de Minister van EZK over het voorkeursalternatief.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Zandvoort  
namens ~~dezen~~

Teammanager Omgevingsbeleid

Gaarne bij beantwoording ons kenmerk vermelden.  
[www.zandvoort.nl](http://www.zandvoort.nl)

Zienswijzen 0001 tot en met 0011

12 van 38

Verzonden: Dinsdag 30 januari 2018 22:04  
Onderwerp: Zienswijzeformulier  
Net op zee Hollandse Kust (noord)

Aanspreekvorm:  
Aanspreektitel:  
Achternaam:  
Voorvoegsel(s):  
Voorletters:  
Straat:  
Huisnummer:  
Postcode:  
Woonplaats:  
Telefoonnummer:  
E-mailadres:  
Als: Particulier

**Staan er naar uw mening onjuistheden in de concept aanvullende NRD?**

Wind-energie is alleen te doen als je het samen doet met energie opslag. Bijvoorbeeld waterstof of algengroei of andere natuurlijke mogelijkheden. Daarvoor heb je ruimte nodig. Dus aanleg 10 eilanden van 30X9 km.

**Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?**

Toekomstige huizenbouw gebieden zoals tussen Heemskerk en Uitgeest maken optie 1 en 2 niet logisch. Daarnaast kunnen in de toekomst wel eens wat eilanden voor de kust worden aangelegd voor opwekking energie of anders. Bestaande hoogspanningsstation Beverwijk verplaatsen naar kustlijn is een optie dan. Plus dat er dan in Beverwijk op de locatie hoogspanningsstation industrie of ander werk geplaatst kan worden.

**Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dit toelichten?**

Er moet meer werk komen in de regio van de A9 boven Noordzee kanaal.  
Woningbouwgronden veilig stellen.

**Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?**

Windparken mogen best op een eiland geplaatst worden en lekker ver weg van de kustlijn.

**Reactie**

Verzonden: Maandag 5 februari 2018 21:48  
Onderwerp: Zienswijzeformulier  
Net op zee Hollandse Kust (noord)

Aanspreekvorm:  
Aanspreektitel:  
Achternaam:  
Voorvoegsel(s):  
Voorletters:  
Straat:  
Huisnummer:  
Postcode:  
Woonplaats:  
Telefoonnummer:  
E-mailadres:  
Als: Particulier

**Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?**

trace 1 en 2 moeten afvallen voor toekomstige bebouwing. daarnaast kunnen de molens beter op eilanden geplaatst worden inclusief andere vormen van hernieuwbare energie. dan kan hoogspanningsstation beverwijk verplaatst worden naar de kustlijn. huidige plaats hoogspanningsstation beverwijk ombouwen als bedrijven terrein.

**Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dit toelichten?**

ik wil de mogelijkheid openhouden voor woningbouw tussen heemskerk en uitgeest. betaalbare woningen worden steeds schaarser. en de gemeente heemskerk wil heel heemskerk omgooien voor woningbouw plekken mede doordat er geen geschikte gebieden meer zijn.

**Reactie**



13 FEB 2018

Aan: Bureau Energieprojecten  
Inspraakpunt Net op Zee Hollandse Kust (noord)  
Postbus 248  
2250 AE Voorschoten

Limmen, 12 februari 2018

Geachte heer of mevrouw,

Met veel belangstelling hebben wij kennis genomen van de Concept aanvullende Notitie Reikwijdte en Detailniveau net op zee Hollandse Kust (noord). Als stichting tot behoud en bescherming van de landschappelijke belangen in de Alkmaardermeeromgeving houden wij ons bezig met de ontwikkelingen in het landschap binnen de gemeenten Castricum en Uitgeest.

De genoemde notitie bevat een paar zaken, die voor de gemeente Castricum van belang zijn. Het gaat daarbij om het aanlandingspunt Castricum aan Zee en de landtrajecten vanaf de aanlandingspunten Castricum aan Zee en Egmond Binnen naar een 380 kV-station bij Beverwijk.

Aangezien het hier gaat om verder te beoordelen alternatieve routevarianten spreken wij geen definitief oordeel uit over de o.a. op figuur 5 weergegeven tracé- alternatieven. Wij willen met deze zienswijze echter aandacht vragen bij het verdere onderzoek voor een aantal zaken. Zo zal bij het tracé langs de Castricumse Zeeweg en ook bij het tracé richting Egmond Binnen zorgvuldig gekeken moeten worden naar de natuurlijke en aardkundige waarden. Het betreft in beide gevallen Natura 2000 gebied.

Daarnaast gaan de landtrajecten vanaf Egmond Binnen langs Limmen en ook van Castricum naar Beverwijk door of langs belangrijke weidevogelbroedgebieden. Bij de aanleg van de verbinding zal hiermee rekening moeten worden gehouden, d.w.z. zoveel mogelijk verstoring van het gebied vermijden en in het bijzonder geen werkzaamheden uitvoeren tijdens het broedseizoen.

Daarnaast zijn er aan de oostkant van de kern Castricum een aantal beschermde natuurgebieden en provinciale archeologische monumenten o.a. de eigendommen van de Castricumse stichting De Hoge Weide en het provinciale archeologische monument Croonenburg. Ook hier zal het tracé van de verbinding

met het 380 kV- station rekening moeten houden met de natuurlijke en archeologische waarden.

Wij zullen t.z.t. met belangstelling de resultaten van het verdere onderzoek volgen. We hopen dan ook kennis te kunnen nemen van die resultaten.

Met vriendelijke groeten,

Namens de stichting tot behoud van de culturele en natuurhistorische waarden in de Alkmaardermeeromgeving,

Adres Het Achtkant 2, 1906 GD Limmen

Tei.: 072 - 5052971

E-mail: [secretariaat@alkmaardermeeromgeving.nl](mailto:secretariaat@alkmaardermeeromgeving.nl)

Website: [www.alkmaardermeeromgeving.nl](http://www.alkmaardermeeromgeving.nl)

Bankrekening: NL72 RABO 0155 1823 66

Afdelingen: Akersloot/De Woude/Uitgeest

Limmen & Castricum/Bakkum

Verzonden: Donderdag 15 februari 2018 19:56  
Onderwerp: Zienswijzeformulier  
Net op zee Hollandse Kust (noord)

Aanspreekvorm:  
Aanspreektitel:  
Achternaam:  
Voorvoegsel(s):  
Voorletters:  
Straat:  
Huisnummer:  
Postcode:  
Woonplaats:  
Telefoonnummer:  
E-mailadres:  
Als: Particulier

**Staan er naar uw mening onjuistheden in de concept aanvullende NRD?**

Nee

**Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?**

In feite niet, de commissie legt ook duidelijk uit dat met het aanbrengen van de Netten op zee en aanleggen van kabelsystemen, rekening gehouden moet worden met de eco-omstandigheden voor flora en fauna en woon-omgeving, met ook verwijzing naar geschiedenis en ervaringen/expertise.

**Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dit toelichten?**

Ik zou het zeer op prijs stellen als de Netten op Zee verder dan 1 km uit de kust komen te liggen, en de aanleg van HKNW niet in de buurt van de kwetsbare Waddeneilanden plaatsvindt  
Beide punten uit milieu- en gezondheids-oogpunt.

**Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?**

Ook dient men naar de langere termijn te kijken en dan niet op pakweg 500 miljoen euro besparen, opdat milieu, mens en dier zoveel mogelijk worden ontzien.  
Anders slaat de natuur hard terug en lopen de gezondheidskosten ook enorm op.

Pagina 16 van aanvulling NRD ; Alternatief 3 Wijk aan Zee lijkt mij geschikt voor aanleg van 4 kabelsystemen. Het voordeel is dat de verbinding een zo kort mogelijke route over land naar 380 KV-station Beverwijk aflegt.

**Reactie**

Verzonden: Woensdag 21 februari 2018 21:10  
Onderwerp: Zienswijzeformulier  
Net op zee Hollandse Kust (noord)

Aanspreekvorm:  
Aanspreektitel:  
Achternaam:  
Voorvoegsel(s):  
Voorletters:  
Straat: Genieweg  
Huisnummer: 46  
Postcode: 1981 LN  
Woonplaats: VELSEN-ZUID  
Telefoonnummer:  
E-mailadres:  
Als: Organisatie  
Organisatie: Recreatieschap Spaarnwoude

#### **Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?**

In de oorspronkelijke NRD wordt gesproken over de geconsulteerde stakeholders en overige overheden. Uit de lijst van de benaderde partijen blijkt dat er een breed scala van partijen tot deze groep is gerekend. Het recreatieschap is pas nadat de oorspronkelijke NRD is vastgesteld door TenneT hierover geconsulteerd. Daar het recreatieschap als overheid in zowel in haar publiek- als privaatrechtelijke belangen wordt getroffen, is het recreatieschap ontstemd over het feit dat zij niet geconsulteerd is en heeft zij twijfel over de zorgvuldigheid van de uitgevoerde belangenafweging.

#### **Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dit toelichten?**

Voor het recreatieschap geldt dat tracé 5 het gebied zal doorkruisen. Tevens is voor tracé 4 'De Ven' (gelegen tussen de A9, A22 en N202) als mogelijke locatie voor een transformatorstation aangemerkt.

Met betrekking tot de doorkruising van tracé 5 met het recreatieschap, door middel van boringen, ziet het recreatieschap mogelijkheden tot samenwerking en heeft het geen ernstige bezwaren. Hierbij kan gedacht worden aan de in- en uittredepunten waar na afloop van de boringen natuur kan worden gerealiseerd en/of opruimwerkzaamheden kunnen plaatsvinden.

Met betrekking tot de realisatie van een transformatorstation heeft het recreatieschap ernstige bezwaren. Deze locatie is de hoofdentree van het recreatiegebied, zowel voor auto, fiets als o.v. Een transformatorstation zou op grote schaal de aantrekkelijkheid van het gebied aantasten. Deze locatie vormt tevens een evenemententerrein waar evenementen tot 10.000 bezoekers op worden georganiseerd. Het water is de enige openbare ijsbaan in de nabije omgeving voor mensen uit Velsen-Zuid. Het gebied wordt intensief gebruikt door dagrecreanten en wandelaars en hier bestaat ook de mogelijkheid voor hondenuitlaat. Dit gebied heeft tevens een hoge archeologische verwachtingswaarde. Dit gebied is tot slot aangemerkt als Natuurnetwerk Nederland (NNN).

**Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?**

Het recreatieschap heeft op grond van haar eigen verordenende bevoegdheid in haar algemene verordening opgenomen dat er geen grondwerkzaamheden mogen worden uitgevoerd in het werkingsgebied van de verordening. Derhalve kunnen enkel werkzaamheden in een gebied van het recreatieschap plaatsvinden wanneer hiervoor de benodigde ontheffing is verleend. TenneT dient alvorens werkzaamheden uit te kunnen voeren een ontheffing te verkrijgen van het recreatieschap. Het recreatieschap heeft op grond van haar beleidsvrijheid de mogelijkheid een dergelijke vergunningsaanvraag inhoudelijk aan haar beleid te toetsen en de aanvraag om haar moverende redenen te weigeren.

**Reactie**

Verzonden: Woensdag 21 februari 2018 21:15  
Onderwerp: Zienswijzeformulier  
Net op zee Hollandse Kust (noord)

Aanspreekvorm:  
Aansprektitel:  
Achternaam:  
Voorvoegsel(s):  
Voorletters:  
Straat: Genieweg  
Huisnummer: 46  
Postcode: 1981 LN  
Woonplaats: VELSEN-ZUID  
Telefoonnummer:  
E-mailadres:  
Als: Organisatie  
Organisatie: Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

**Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?**

In de oorspronkelijke NRD wordt gesproken over de geconsulteerde stakeholders en overige overheden. Uit de lijst van de benaderde partijen blijkt dat er een breed scala van partijen tot deze groep is gerekend. Het recreatieschap is pas nadat de oorspronkelijke NRD is vastgesteld door TenneT hierover geconsulteerd. Daar het recreatieschap als overheid in zowel in haar publiek- als privaatrechtelijke belangen wordt getroffen, is het recreatieschap ontstemd over het feit dat zij niet geconsulteerd is en heeft zij twijfel over de zorgvuldigheid van de uitgevoerde belangenafweging.

**Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dit toelichten?**

Het recreatieschap is eigenaar van nieuw te vormen natuurgebied 'De Buitenlanden' ter hoogte van Beverwijk, aan de oostkant van de A9. Het recreatieschap heeft plannen voor de inrichting van dit gebied en is bezig met de werving van een recreatieve ondernemer. Het gebied wordt voor 2020 ingericht. Zowel tracé 1 als tracé 2 doorkruist dit natuur- en recreatiegebied, bij de aanleg van een van deze tracés zou (grotendeels) door middel van een open ontgraving plaatsvinden. Het recreatieschap heeft ernstige bezwaren tegen een open ontgraving van dit gebied. Een open ontgraving zou tevens resulteren in kapitaalvernietiging van reeds gerealiseerde beplantingsvakken. Hiernaast zou het voor omwonende, na de huidige werkzaamheden voor de aanleg van een natuur- en recreatiegebied, tot een onevenredige overlast lijden en kan dit resulteren in onbegrip over het door de overheid gevoerde beleid. Tot slot heeft het recreatieschap zorgen over de beperkingen van de aanleg van natuurlijke- en recreatieve voorzieningen boven de gerealiseerde kabels.

**Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?**

Het recreatieschap heeft op grond van haar eigen verordenende bevoegdheid in haar algemene verordening opgenomen dat er geen grondwerkzaamheden mogen worden uitgevoerd in het werkingsgebied van de verordening. Derhalve kunnen enkel werkzaamheden in een gebied van het recreatieschap plaatsvinden wanneer hiervoor de benodigde ontheffing is verleend. TenneT dient alvorens werkzaamheden uit te kunnen voeren een ontheffing te verkrijgen van het recreatieschap. Het recreatieschap heeft op grond van haar beleidsvrijheid de mogelijkheid een dergelijke vergunningsaanvraag inhoudelijk aan haar beleid te toetsen en de aanvraag om haar moverende redenen te weigeren.

**Reactie**

0007

Verzonden: Donderdag 22 februari 2018 13:14  
Onderwerp: Zienswijzeformulier  
Net op zee Hollandse Kust (noord)

Aanspreekvorm:  
Aanspreektitel:  
Achternaam:  
Voorvoegsel(s):  
Voorletters:  
Straat: Anna van Buerenplein  
Huisnummer: 41  
Postcode: 2595 DA  
Woonplaats: 'S-GRAVENHAGE  
Telefoonnummer:  
E-mailadres:  
Als: Organisatie  
Organisatie: Vereniging Nexstep  
Mede namens:

**Staan er naar uw mening onjuistheden in de concept aanvullende NRD?**

Graag verwijs ik u voor het antwoord op deze en de navolgende vragen naar bijgaande brief zoals deze namens de leden van Vereniging Nexstep is opgesteld.

**Reactie**

22 van 38



Bureau Energieprojecten  
Inspraakpunt Net op Zee Hollandse Kust (noord)  
Postbus 248  
2250 AE VOORSCHOTEN

Date: 22 februari 2018  
Re: Zienswijze Nexstep inzake concept aanvullende Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de milieueffectrapportage voor net op zee Hollandse Kust (noord)

Geacht Bureau Energieprojecten,

De Vereniging Nexstep is het gezamenlijk initiatief van EBN B.V. en de Nederlandse olie- en gasindustrie, vertegenwoordigd door NOGEPa. Het is haar ambitie om de toepassing van hergebruik en samenwerking in ontmanteling van de olie- en gasinfrastructuur in Nederland te stimuleren. Teneinde bij te dragen aan de energietransitie wordt kennis en ervaring gedeeld, wordt innovatie gestimuleerd en wordt effectieve en efficiënte regelgeving bevorderd.

Aardgas speelt een essentiële rol in de Nederlandse energievoorziening: het voorziet in ruwweg 40% van onze primaire energiebehoefte. De transitie naar een duurzame economie met een koolstofarm energiesysteem is in volle gang. Ook op het transitiepad naar de ambities van het Klimaatakkoord van Parijs zal gas nog lang een belangrijke rol spelen.

Nexstep ziet een verantwoordelijkheid voor zichzelf en haar leden in deze maatschappelijke verandering. Door gas alleen dáár in te zetten waar het nuttig en nodig is, door de huidige gasinfrastructuur optimaal te benutten en door gebruik te maken van beschikbare kennis en ervaring in Nederland, wil Nexstep op een maatschappelijk verantwoorde manier bijdragen aan de door het kabinet opgestelde klimaatambities.

Om die reden onderzoekt Nexstep samen met andere stakeholders in en rond de Noordzee de mogelijkheden voor een geïntegreerde benadering van alle activiteiten op de Noordzee. Met als doel bij te dragen aan een duurzaam, veilig, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem op de Noordzee en tegelijkertijd te komen tot verbetering van het mariene ecosysteem.

Nexstep heeft kennis genomen van de concept aanvullende Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de milieueffectrapportage voor net op zee Hollandse Kust (noord) en maakt hierbij graag van de mogelijkheid gebruik een zienswijze in te dienen. Gaarne wordt uw Bureau verzocht om bij vaststelling van de definitieve NRD rekening te houden met het navolgende.



I. **Het energiesysteem van de toekomst op de Noordzee**

De beleidsvoornemens van de overheid ten aanzien van wind op zee vloeien voort uit de wens om te komen tot een koolstofarme samenleving. Nexstep is gaarne bereid om concreet bij te dragen aan de onderliggende energietransitie. In de afgelopen jaren is door vele stakeholders, waaronder de offshore windsector en de gasector, gekeken hoe de Noordzee, en haar economische activiteiten, zoveel mogelijk kunnen bijdragen aan de transitie. Grootschalige inpassing van wind op zee is daarbij een centrale gedachte. Scenario's over de koppeling van offshore wind aan gasproductie-activiteiten en infrastructuur krijgen steeds meer vorm. Elektrificatie van gasplatforms kan in deze scenario's een potentiële driver zijn voor toekomstige ontwikkelingen op het gebied van hernieuwbare energie in de Noordzee.

**Elektrificatie zou daarbij kunnen bijdragen aan:**

1. **Het beperken van de CO<sub>2</sub>-uitstoot van de eigen activiteiten**

Door het elektriciteitsnet te verbinden met productieplatforms worden deze geëlektrificeerd en hoeft elektriciteit niet meer opgewekt te worden door b.v. gasturbines op de platforms. Hierdoor wordt een CO<sub>2</sub> reductie gerealiseerd en wordt tevens de gasopbrengst van de platforms verhoogd, waardoor minder gas geïmporteerd hoeft te worden (leidt tot CO<sub>2</sub> reductie en kostenbesparing voor de Nederlandse samenleving).

2. **De ontwikkeling van een waterstofsysteem**

Grote uitdaging in de toekomst is de hoeveelheid elektriciteit opgewekt door de windturbines op zee aan te laten landen. Partijen zoals TenneT geven aan dat de grenzen van de huidige capaciteit van het net al snel zijn bereikt. Het genereren van groene waterstof middels elektrolyse van windenergie kan een oplossing bieden voor het efficiënter transporteren van elektriciteit uit windenergie. Leeggeproduceerde gasvelden onder de platforms dienen als opslagplaats voor waterstof en de bestaande pijpleiding infrastructuur kan worden gebruikt voor transport van waterstof naar land.

3. **CO<sub>2</sub> opslag**

De doelstellingen van het kabinet zoals neergelegd in het Regeerakkoord geven een grote ambitie weer op het gebied van CO<sub>2</sub> opslag. De olie- en gasinfrastructuur, en ook de ervaring van het bestaande CO<sub>2</sub>-herinjectieproject op gasplatform K12-B, speelt in het realiseren van deze ambities een belangrijke rol. Nexstep onderzoekt op dit moment de mogelijkheid om leeg geproduceerde gasbronnen op zee in te zetten voor CO<sub>2</sub> opslag.



Tot slot kan efficiëntie in deze op verschillende terreinen tot stand komen: in de kosten voor aanleg en gebruik, ruimtelijke planning en het aantal partijen waarmee tot afspraken moet worden gekomen.

Nexstep verzoekt de overheid daarom om bij de voorbereiding en de ruimtelijke inpassing van windparken alsook bij de technische en infrastructurele vereisten, voluit rekening te houden met de wijze waarop de koppeling tussen offshore wind en olie- en gasinfrastructuur (betreffende de locatie van substations, substation verbindingen, de locatie van leidingen die het offshore netwerk aan de hubs verbinden etc.) kan bijdragen aan de energietransitie. In het bijzonder verzoekt Nexstep dat bij de locatiekeuze en ontwerp van de windparken wordt gezocht naar synergiën.

II. Rekening houden met bestaande productleactiviteiten

Ook in algemenere zin vragen we erom dat bij vaststelling van de definitieve NRD en de ruimtelijke inpassing rekening wordt gehouden met de belangen van de leden van Nexstep. Dit uitgangspunt is overigens ook al vastgelegd in Het Nationaal Waterplan 2016-2021. Dit betreft de ligging en bereikbaarheid met helikopters van platforms alsmede de ligging van (toekomstige) projecten (zogenaamde "prospects"), kabels en leidingen. Maatwerk (in ruimte en/of tijd) is hierbij mogelijk en noodzakelijk. Zolang de resterende gasreserves kunnen worden gewonnen, hoeft dit gas niet vanuit het buitenland te worden ingekocht, hetgeen onder meer een CO2-voordeel met zich brengt.

Tot slot

Vanuit Nexstep zijn wij gaarne bereid tot een nadere toelichting op bovenstaande zienswijze, daar veel waarde wordt gehecht aan het op constructieve wijze in dialoog blijven met de overheid en andere stakeholders. Aangezien in de komende jaren ingrijpende besluiten worden genomen bij de uitrol van wind op zee, is het van belang om vroeg in het proces van voorbereiding en besluitvorming te onderzoeken op welke wijze synergiën kunnen worden gerealiseerd om daarmee een concrete en effectieve bijdrage te kunnen leveren aan de energietransitie

Tot slot wordt het zeer op prijs gesteld wanneer Nexstep ten aanzien van de verdere gang van zaken op de hoogte wordt gehouden.

Met vriendelijke groet.

Bestuurder van Vereniging Nexstep

0008

Verzonden: Donderdag 22 februari 2018 14:02  
Onderwerp: Zienswijzeformulier  
Net op zee Hollandse Kust (noord)

Aanspreekvorm:  
Aanspreektitel:  
Achternaam:  
Voorvoegsel(s):  
Voorletters:  
Straat: Bezuidenhoutseweg  
Huisnummer: 0  
Postcode: 2594 AC  
Woonplaats: 'S-GRAVENHAGE  
Telefoonnummer: 070-3478871  
E-mailadres:  
Als: Organisatie  
Organisatie: NOGEPA  
Mede namens:

**Staan er naar uw mening onjuistheden in de concept aanvullende NRD?**

Graag verwijs ik u voor het antwoord op deze en de navolgende vragen naar bijgevoegde brief.

**Reactie**

26 van 38

**NOGEP**ANEDERLANDSE OLIE EN GAS EXPLORATIE EN  
PRODUCTIE ASSOCIATIEBezoek  
adres Bezuidenhoutseweg 27-29  
2594 AC THE HAGUEPost  
adres P.O. Box 11729  
2502 AS THE HAGUE  
The Netherlandstelefoon +31 70 3478871  
e-mail info@nogepa.nl  
website www.nogepa.nlK.v.K. 27095802  
BTW NL 44.65.295.801Bureau Energieprojecten  
Inspraakpunt Net op Zee Hollandse Kust (noord)  
Postbus 248  
2250 AE VOORSCHOTEN

Referentie	Contactpersoon	Direct Tel. Nr.	E-mail	Den Haag,
1802-0065		070-3478871		22 februari 2018

Betref: Zienswijze NOGEP A inzake concept aanvullende Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de milieueffectrapportage voor net op zee Hollandse Kust (noord)

Geacht Bureau Energieprojecten,

De Nederlandse Olie en Gas Exploratie en Productie Associatie (NOGEP A) behartigt de gemeenschappelijke belangen van bedrijven die een vergunning hebben voor de exploratie, ontwikkeling en productie van koolwaterstoffen (olie en gas) op land en offshore in Nederland.

Aardgas speelt een essentiële rol in de Nederlandse energievoorziening: het voorziet in ruwweg 40% van onze primaire energiebehoefte. De transitie naar een duurzame economie met een koolstofarm energiesysteem is in volle gang. Ook op het transitiepad naar de ambities van het Klimaatakkoord van Parijs zal gas nog lang een belangrijke rol spelen.

NOGEP A ziet een verantwoordelijkheid voor zichzelf en haar leden in deze maatschappelijke verandering. Door gas alleen dáár in te zetten waar het nuttig en nodig is, door de huidige gasinfrastructuur optimaal te benutten en door gebruik te maken van beschikbare kennis en ervaring in Nederland, wil de sector op een maatschappelijk verantwoorde manier bijdragen aan de door het kabinet opgestelde klimaatambities

Om die reden onderzoekt NOGEP A samen met andere stakeholders in en rond de Noordzee de mogelijkheden voor een geïntegreerde benadering van alle activiteiten op de Noordzee. Met als doel bij te dragen aan een duurzaam, veilig, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem op de Noordzee en tegelijkertijd te komen tot verbetering van het mariene ecosysteem.

NOGEP A heeft kennis genomen van de concept aanvullende Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de milieueffectrapportage voor net op zee Hollandse Kust (noord) en maakt hierbij graag van de mogelijkheid gebruik een zienswijze in te dienen. Gaarne wordt uw Bureau verzocht om bij vaststelling van de definitieve NRD rekening te houden met het navolgende.

I. **Het energiesysteem van de toekomst op de Noordzee**

De beleidsvoornemens van de overheid ten aanzien van wind op zee vloeien voort uit de wens om te komen tot een koolstofarme samenleving. NOGEPA is gaarne bereid om concreet bij te dragen aan de onderliggende energietransitie. In de afgelopen jaren is door vele stakeholders, waaronder door de offshore windsector en de gasector, gekeken hoe de Noordzee, en haar economische activiteiten, zoveel mogelijk kunnen bijdragen aan de transitie.

Grootschalige inpassing van wind op zee is daarbij een centrale gedachte. Scenario's over de koppeling van offshore wind aan gasproductie-activiteiten en infrastructuur krijgen steeds meer vorm. Elektrificatie van gasplatforms kan in deze scenario's een potentiële driver zijn voor toekomstige ontwikkelingen op het gebied van hernieuwbare energie in de Noordzee.

**Elektrificatie zou daarbij kunnen bijdragen aan:**

1. **Het beperken van de CO<sub>2</sub>-uitstoot van de eigen activiteiten**

Door het elektriciteitsnet te verbinden met productieplatforms worden deze geëlektrificeerd en hoeft elektriciteit niet meer opgewekt te worden door b.v. gasturbines op de platforms. Hierdoor wordt een CO<sub>2</sub> reductie gerealiseerd en wordt tevens de gasopbrengst van de platforms verhoogd, waardoor minder gas geïmporteerd hoeft te worden (leidt tot CO<sub>2</sub> reductie en kostenbesparing voor de Nederlandse samenleving).

2. **De ontwikkeling van een waterstofsysteem**

Grote uitdaging in de toekomst is de hoeveelheid elektriciteit opgewekt door de windturbines op zee aan te laten landen. Partijen zoals TenneT geven aan dat de grenzen van de huidige capaciteit van het net al snel zijn bereikt. Het genereren van groene waterstof middels elektrolyse van windenergie kan een oplossing bieden voor het efficiënter transporteren van elektriciteit uit windenergie. Leeg geproduceerde gasvelden onder de platforms dienen als opslagplaats voor waterstof en de bestaande pijpleiding infrastructuur kan worden gebruikt voor transport van waterstof naar land.

3. **CO<sub>2</sub> opslag**

De doelstellingen van het kabinet zoals neergelegd in het Regeerakkoord geven een grote ambitie weer op het gebied van CO<sub>2</sub> opslag. De olie- en gasinfrastructuur, en ook de ervaring van het bestaande CO<sub>2</sub>-herinjectieproject op gasplatform K12-B, speelt in het realiseren van deze ambities een belangrijke rol. NOGEPA onderzoekt op dit moment de mogelijkheid om leeg geproduceerde gasbronnen op zee in te zetten voor CO<sub>2</sub> opslag.

Tot slot kan efficiëntie in deze op verschillende terreinen tot stand komen: in de kosten voor aanleg en gebruik, ruimtelijke planning en het aantal partijen waarmee tot afspraken moet worden gekomen.

NOGEPA verzoekt de overheid daarom om bij de voorbereiding en de ruimtelijke inpassing van windparken alsook bij de technische en infrastructurele vereisten, voluit rekening te houden met de wijze waarop de koppeling tussen offshore wind en olie- en gasinfrastructuur (betreffende de locatie van substations, substation verbindingen, de locatie van leidingen die het offshore netwerk aan de hubs verbinden etc.) kan bijdragen aan de energietransitie. In het bijzonder verzoekt NOGEPA dat bij de locatiekeuze en ontwerp van de windparken wordt gezocht naar synergiën.



ii. **Rekening houden met bestaande productieactiviteiten**

Ook in algemenere zin vragen we erom dat bij vaststelling van de definitieve NRD en de ruimtelijke inpassing rekening wordt gehouden met de belangen van de leden van NOGEP A. Dit uitgangspunt is overigens ook al vastgelegd in het Nationaal Waterplan 2016-2021. Dit betreft: de ligging en bereikbaarheid met helikopters van platforms alsmede de ligging van (toekomstige) projecten (zogenaamde "prospects"), kabels en leidingen. Maatwerk (in ruimte en/of tijd) is hierbij mogelijk en noodzakelijk. Zolang de resterende gasreserves kunnen worden gewonnen, behoeft dit gas niet vanuit het buitenland te worden ingekocht, hetgeen onder meer een CO<sub>2</sub>-voordeel met zich brengt.

**Tot slot**

Vanuit NOGEP A zijn wij gaarne bereid tot een nadere toelichting op bovenstaande zienswijze, waar veel waarde wordt gehecht aan het op constructieve wijze in dialoog blijven met de overheid en andere stakeholders. Aangezien in de komende jaren ingrijpende besluiten worden genomen bij de uitrol van wind op zee, is het van belang om vroeg in het proces van voorbereiding en besluitvorming te onderzoeken op welke wijze synergiën kunnen worden gerealiseerd om daarmee een concrete en effectieve bijdrage te kunnen leveren aan de energietransitie.

Tot slot wordt het zeer op prijs gesteld wanneer NOGEP A ten aanzien van de verdere gang van zaken op de hoogte wordt gehouden.

Met vriendelijke groet,

Secretaris-Generaal NOGEP A

0009

Verzonden: Donderdag 22 februari 2018 14:28  
Onderwerp: Zienswijzeformulier  
Net op zee Hollandse Kust (noord)

Aanspreekvorm: de heer  
Aanspreektitel:  
Achternaam: Mourik  
Voorvoegsel(s): van  
Voorletters: J.  
Straat: Rijksweg  
Huisnummer: 501  
Postcode: 1991 AS  
Woonplaats: VELSERBROEK  
Telefoonnummer: 06-22498677  
E-mailadres: jan.van.mourik@pwn.nl  
Als: Organisatie  
Organisatie: PWN  
Mede namens: dhr. D. Groenendijk

**Staan er naar uw mening onjuistheden in de concept aanvullende NRD?**  
Reactie verwoord in bijlage

**Reactie**

30 van 38



Bureau Energieprojecten  
Net op Zee Hollandse Kust

**Hoofdkantoor**  
Bezoekadres:  
Rijksweg 501  
1991 AS Velsbroek  
T 023 541 33 33  
F 023 525 61 05  
E pwn@pwn.nl  
@pwnwaternatuur

#### Bijlage(n)

Datum	Ons kenmerk	Uw kenmerk	Doorkiesnr.
22-02-2018	UHZV-2-3092		

#### Onderwerp

Reactie op aanvulling NRD Net op Zee Hollandse Kust

#### Opmerking over procesgang:

Opmerkelijk dat PWN en TenneT recent om tafel hebben gezeten op basis van een 4-tal voorkeurstracé's van de 7 in totaal. 3 van de 7 tracé's waren geparkeerd als optie. Door deze aanvulling staan alle tracé's weer open voor gebruik

#### Reactie PWN op de aanvullende NRD:

- 1 De in de reactie van PWN genoemde zaken blijven onverminderd van toepassing ook op deze aanvullende NRD. In aanvulling daarop het volgende:
  - 1a M.b.t. tracé 1 (Egmond) is het aandachtspunt dat er bij een boring van 4 kabelsystemen meer oppervlakte benodigd is op de plaats waar de boring weer uit de grond omhoog komt en daarmee mogelijke aantasting Natura 2000 habitats. Dit extra ruimtebeslag vraagt wat ons betreft dus om extra toetsing.
  - 1b M.b.t. tracé 2 (Castricum) veroorzaken in te graven kabelsystemen een te verwachten grote aantasting van Natura 2000 habitats. Bij een maximale werkbreedte van 100 meter betekent dit een habitatverlies van 25 hectare.
  - 1c M.b.t. tracé 2 (Castricum) zal ook het boren van 4 leidingssystemen met een afstand tot 1200 meter leiden tot onherstelbare schade aan Natura 2000 habitats. Bij een grotere boorafstand zou mogelijk het parkeerterrein op Kennemer duincamping Bakkum een alternatief kunnen zijn. Met 4 kabelsystemen kan de impact dermate groot zijn dat het groene karakter van camping Bakkum ernstig wordt aangetast.
  - 1d Daarnaast dient het parkeerterrein op Kennemerduincamping Bakkum in het winterseizoen als winterstalling voor zo'n 300 caravans. Dit is in het bestemmingsplan van gemeente Castricum opgenomen. Een alternatief hiervoor is niet zomaar voorhanden.
- 2 *M.b.t. effecten vanwege grondwateronttrekkingen wordt in het MER voor Hollandse Kust (noord) per alternatief een indicatief bemalingsadvies opgesteld. Hiermee biedt het MER voldoende informatie over grondwateronttrekking en is geen apart m.e.r.-beoordelingsbesluit door het waterschap nodig.* Dit baart PWN zorgen vanwege eerdere negatieve ervaringen met grondwateronttrekkingen. Waarbij grondwater de aangewezen bron is voor drinkwater bijv. bij een calamiteit in de reguliere drinkwatervoorziening van Noord-Holland. De tracé's 2 (Castricum) en 7 (Zandvoort) lopen door "grondwaterbeschermingsgebied I en II" en dichtbij "Waterwingebied": categorieën uit de provinciale grondwaterbeschermingsgebieden. Bovendien is onduidelijk wat eventuele negatieve effecten op grondwater beïnvloede N2000 habitats zijn.

PWN ziet dit als onvoldoende waarborg en wij bieden daarom aan om voorafgaand aan het m.e.r. beoordelingsbesluit de effecten van grondwateronttrekkingen mede te beoordelen.

- 3 In de NRD van 10-07-2017 wordt gesproken over een strook die bomenvrij gehouden dient te worden. Hier zal een zogenaamd zakelijk recht gevestigd moeten worden. De breedte van deze strook bepaalt de impact vanuit landschappelijk oogpunt, vanuit natuurwaarden en op mogelijke natuurlijke Ontwikkeling. Dit aspect wordt in de aanvulling NRD gemist.

Met vriendelijke groet,  
PWN

Jan van Mourik  
Team Beleidsadvisering en Planvorming Sector Natuur

Mobiel: 06 2249 8677  
E-mail: [jan.van.mourik@pwn.nl](mailto:jan.van.mourik@pwn.nl)

## Centraal Nautisch Beheer

### Noordzeekanaalgebied

Bureau Energieprojecten  
Inspraakpunt Net op zee Hollandse Kust (noord)  
Postbus 248  
2050 AE Voorschoten.

**datum** : 20 februari 2018  
**contactpersoon** : secretaris CNB  
**telefoonnummer** :  
**e-mail** :  
**reg. nr.** : 18/02429

Betreft: zienswijze CNB op concept aanvullende NRD net op zee Hollandse Kust (noord)

Geachte heer, mevrouw,

Op 12 januari 2018 heeft u de concept aanvullende NRD net op zee Hollandse Kust (noord) voor inspraak ter visie gelegd. Het Centraal Nautisch Beheer Noordzeekanaalgebied (CNB) is een samenwerkingsverband tussen vier Noordzeekanaalgemeenten (Amsterdam, Beverwijk, Velsen en Zaanstad) dat op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen is ingesteld. Het beheersgebied is gelegen vanaf 12 zeemijlen vanuit de koppen van de havenhoofden te IJmuiden tot aan de Oranjesluis in Amsterdam, inclusief de IJ-geul, de ankergebieden en de havenbekkens die uitkomen op de tussenliggende wateren. Het CNB heeft tot taak het bevorderen van een veilige, vlotte en milieuverantwoorde afwikkeling van het scheepvaartverkeer in het omschreven beheersgebied. Rijkswaterstaat heeft de bevoegdheid voor het nautisch verkeersmanagement gemandateerd aan het CNB. De reactie van het CNB op bovengenoemd document is aan de hand van deze verantwoordelijkheid opgesteld. De zienswijze richt zich op de effecten op het scheepvaartverkeer van de voorgenomen uitbreiding van het kabeltracé van 2 naar 4 kabels.

In de genoemde NRD staan diverse tracés beschreven om een hoogspanningskabel aan te leggen tussen 2 windmolenparken op de Noordzee en één van de twee mogelijke ontvangststations, Beverwijk of Vijfhuizen. Twee van de onderzochte tracés lopen (gedeeltelijk) door het Noordzeekanaal, het betreft de tracés 4 en 5 uit de NRD. De bezwaren van het CNB op deze tracés zijn de volgende.

1. Ligging onder het vaarweg profiel

Het is niet duidelijk wat de diepte van de kabel onder de bodem van het NZK gaat worden. Om een goed oordeel te kunnen geven over een veilige diepte van de kabel zal nader onderzoek moeten worden gedaan naar de risico's die scheepvaart en eigenaar van de kabel lopen bij welke diepte. Hierbij moet rekening worden gehouden met baggertolerantie bij de frequentie van het onderhoud van het kanaal. Het huidige onderhoudsinterval zou moeten worden opgevoerd omdat het kanaal nu na 8 jaar ernstige afwijkingen vertoont.

postbus 19406 1000 GK Amsterdam  
email: [cnb@portofamsterdam.nl](mailto:cnb@portofamsterdam.nl)

## Centraal Nautisch Beheer

### Noordzeekanaalgebied

Ook dient rekening te worden gehouden met de uitkomsten van het onderzoek van RWS en CNB naar de gevolgen van de schaalvergroting van de scheepvaart op het ontwerp van het vaarwegprofiel n.a.v. de nieuwe zeesluis. Het volume van het onderwaterschip zal significant toenemen op de maximale diepgang van 14.05 meter. Dit komt doordat de nieuwe zeesluis bredere schepen op maximale diepgang toelaat. Tevens wordt onderzocht waar deze schepen elkaar kunnen gaan passeren. Hierbij is het mogelijk dat het vaarwegprofiel moet worden aangepast en/of de schepen dichterbij de wal zullen gaan varen. Een kabeltracé op geringe diepte onder het vaarwegprofiel beperkt deze mogelijkheid.

Door de toegestane diepgang van 13,75/14,05 m op het NZK is in de as van de vaarweg, door schroefstralen, overdiepte ontstaan. Stel dat schepen met een maximum diepgang bij ontmoetingen van grotere schepen dichterbij de wal moeten varen, kan door de schroefstralen de bedekking boven de kabels aanzienlijk verminderen en dus niet de gewenste bodembedekking hebben. Dit levert een mogelijk nautisch onveilige situatie op.

In het NZK is het toegestaan te ankeren. Schepen met een tonnage van 150.000 ton maken straks gebruik van de vaarweg. Wanneer men in geval van nood het anker moet laten vallen, zal dit zich door de snelheid van het schip in de bodem ingraven. Het risico dat hierbij de kabels worden geraakt of erger nog, worden opgelicht, zijn reëel aanwezig. Er moet worden onderzocht wat de diepte van het vloeien van het anker zou kunnen worden, afhankelijk van snelheid, gewicht, grootte en bodemgesteldheid.

#### 2. Passage tunnels

Het is onduidelijk hoe de kabels de tunnels zullen passeren. Technisch schijnt het onmogelijk te zijn om de kabels onder de tunnels door te boren. Gedacht wordt aan ophangen aan de uiteinden van de tunnels. Onder het NZK in deze tracés liggen 3 tunnels: de Wijkertunnel, de Velsers-autotunnel en de Velsers-spoortunnel. Niet duidelijk is de passagewijze per tunnel en wat hiervan de risico's en toekomstige gevolgen zijn. In de voorgestelde variant van 4 kabels is het tracé 90 meter breed. Dit kan bij passage van de tunnels versmallen, de vraag is hoe breed het tracé van 4 kabels dan wordt.

De passage van kabels over met name de Velsers-spoortunnel heeft als consequentie dat de passagediepte ter plaatse afneemt. Nu al vormt deze spoortunnel de eerste bottleneck in het kanaal waarbij de breedte van de bak wordt versmald. De afname van de bevaarbare diepte kan leiden tot een beperking in snelheid bij het passeren van de tunnel of tot het afnemen van de diepgang van de passerende schepen. Dit is vanuit de nautische onveiligheid onwenselijk.

#### 3. Hinder bij aanleg en onderhoud

Tennet heeft aangegeven dat bij het werk aan de kabels met een voortgang van 50 meter per uur (24/7) rekening moet worden gehouden. Dat is voor 4 kabels tenminste 90 dagen volcontinu. Dit staat nog los van de extra werkzaamheden rondom de passage van de drie tunnels. De aanleg zou leiden tot grote hinder voor alle scheepvaart van en naar de havens in het NZK-gebied. Een volledige stremming van het NZK voor de (zee)scheepvaart is onbespreekbaar. Er zullen afspraken moeten worden gemaakt over stremmingsvensters om de hinder voor de scheepvaart te beperken. Dit zal grote gevolgen hebben voor de doorlooptijd van het project. Totdat dit is uitgezocht kan geen toestemming worden gegeven voor de aanleg.



## Centraal Nautisch Beheer

### Noordzeekanaalgebied

#### 4. Bergruimte voor baggerslib

Gezien de vergrote noodzaak van regulier onderhoud zal gezocht moeten worden naar bergruimte voor verontreinigd baggerslib. Gangbare oplossing is het gebruik van het kanaal als baggeropslag. Hierbij worden diepe putten gegraven waarin het slib wordt gedeponeerd. Bij het in langs richting van het NZK leggen van 4 kabels met een tracébreedte van 90m vervalt de mogelijkheid voor onderwaterberging van baggerslib. Dit kan leiden tot vertraging van onderhoudsbaggerwerk waardoor niet meer wordt voldaan aan het ontwerp van de bak en het CNB beperkende maatregelen voor de scheepvaart moet gaan instellen.

#### 5. Boring nabij de pier en de Energiehaven.

Wat wordt de ligging in horizontale en verticale positie van de boring van de kabels onder de pier door langs de te ontwikkelen Energiehaven? Hoe kruist het kabeltracé met de vaargeul, de kade Energiehaven en de Fortput? Wat wordt de diepteligging in het Noorder buitenkanaal? Dit is nu NAP -19,90 m diep. De kabels kunnen in de toekomst een beperking worden om na verdieping een grotere scheepsdiepgang toe te laten. Welke hoek krijgen de kabels wanneer zij bij het sluseiland naar bovenkomen? Geeft dit beperkingen voor de scheepvaart? Er is nog onduidelijkheid over de mogelijkheden van boren of neerleggen in dit gebied.

#### 7. Wachtplaatsen

RWS doet samen met het CNB onderzoek naar de optimalisatie van het aantal en de ligging van wachtplaatsen voor binnenvaart in het NZK. De uitkomsten moeten worden meegenomen bij het ontwerp voor het kabeltracé.

#### 8. Europahaven

Het Havenbedrijf Amsterdam onderzoekt de mogelijkheden van het uitplaatsen van bedrijven gelegen binnen de ring A10 ivm met stedelijke plannen. Hiertoe zal de laatste grondreserve in Westpoort worden gebruikt en wordt er studie gedaan naar de ontwikkeling van de Europahaven. Dit is het punt van aanlanding van de kabels. Om een nautisch veilige inpassing van deze nieuwe haven mogelijk te maken, moeten vooralsnog alle opties open worden gehouden. Het kabeltracé kan voor belemmeringen zorgen en is daarmee beperkend voor de toekomst.

Conclusie is dat de aanleg van 2 tot 4 kabels in lengterichting onder het Noordzeekanaal een negatief effect heeft op de nautische veiligheid en de toekomstige mogelijkheden van de scheepvaart. Ik hoop dat de zienswijze van het CNB op bovengenoemd document hiermee is onderbouwd. Het CNB wil graag meedenken over de mogelijkheden van windenergie op zee en in een zo vroeg mogelijk stadium adviseren.

Hoogachtend,

Directeur CNB

**AANGETEKEND****Bureau Energieprojecten***Inspraakpunt Net op zee Hollandse Kust (noord)*

Postbus 248

2250 AE Voorschoten

No.: 20280773

Onderwerp: Zienswijze op Concept aanvullende Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) net op zee Hollandse Kust (Noord) met Hollandse Kust (Noordwesten) of (West).

Uw schrijven: -

Emmeloord, 21 februari 2018

Geachte heer, mevrouw,

Door middel van deze brief dient belangenorganisatie voor de Nederlandse beroepsvisserij, Nederlandse Vissersbond, namens diverse/betrokken visserijbedrijven een zienswijze in voor de 'concept aanvullende Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) net op zee Hollandse Kust (Noord) met Hollandse Kust (Noordwesten) of (West), Ministerie van Economische Zaken en Klimaat', gepubliceerd in de Staatscourant nr. 853 op 11 januari 2018.

**Schaden belangen**

De aanleiding voor deze zienswijze is de vermelding van de stakeholders in het hoofdstuk 1.3 'Uitwerking aanleiding aanvulling'. Onder het kopje 'Omgeving' wordt vermeldt dat de provincie Noord-Holland al reeds heeft aangegeven waarop zei betrokken willen zijn. Daarnaast is er ook opgenomen dat de gemeenten en andere stakeholders in de regio streven naar efficiënt gebruik van de omgeving. De belangen van beroepsvisserij die gebruik maken van deze regio zijn niet opgenomen/betrokken bij deze notitie.

De geplande werkzaamheden betekenen voor de betrokken vissers dat ze worden geraakt in hun belangen. De geplande werkzaamheden vinden namelijk plaats op de plekken welke veelvoudig gebruikt wordt als visgronden. Dit gebied is zoals u alreeds weet een behoorlijk intensief gebruikt deel van de Nederlandse kustzone en deze werkzaamheden zullen de druk op de visserij verder verhogen. Bij een analyse van de huidige visserijactiviteit op het geplande traject komt naar voren dat er veelvoudig gebruik wordt gemaakt van dit traject. De geplande werkzaamheden betekenen voor de vissers dat ze moeten omvaren en andere visgronden moeten gaan zoeken. De overige scheepsvaart zal onbedoeld ook tot meer hinder gaan leiden omdat al de scheepsvaart een kleiner deel van de druk bezette Noordzee tot hun beschikking krijgt. Dit geldt zowel gedurende de geplande werkzaamheden als in de nabije toekomst met de geplande windmolenparken.

**Ecologie**

Niet alleen de fysieke hinder door obstakels, maar ook de ecologische gevolgen door de werkzaamheden en staande blijvende objecten baat ons zorgen. Gedacht kan worden aan de effecten van graven in de bodem, geluidsoverlast op maritieme organismen en het aanbrengen van onnatuurlijke voorwerpen in een ecosysteem. Het graven in de zeebodem zal direct leiden tot het verjagen van doelsoorten voor de vissers. De heiwerkzaamheden zullen geluidsoverlast veroorzaken op larvale stadia van vissen wat een verhoogde mortaliteit als gevolg heeft (Bos et al., 2009). Het is aangetoond dat de beoogde blijvende constructie ongunstige effecten zal hebben op het ecosysteem en als gevolg daarvan de visserij. Ongunstige effecten zijn de mogelijke uitbreiding van de territorium

Postadres  
Postbus 64  
8300 AB EmmeloordBezoekadres  
Ecopark 42  
8305 BK EmmeloordT +31(0)527 698 151  
F +31(0)527 698 776  
secretariaat@vissersbond.nlNL03 INGB 0660 4722 87  
BIC INGBNL2A  
BTW NL803896906B01KvK Lelystad 39053606  
www.vissersbond.nl

36 van 38



van de visetende aalscholver (Lindeboom et al., 2011), bentische organismes zullen in kleinere hoeveelheden voorkomen in niet bevisbare delen van zee (gasplatform was onderzocht met als doel ook een uitspraak te kunnen doen over windmolenparken) dan gebieden waar gevist wordt (Glorius et al., 2016) en de bentische soortensamenstelling bij de Nederlandse windmolenparken komen nauwelijks overeen met Nederlandse natuurlijke riffen (Coolen et al., 2017). In het onderzoek van Coolen et al. (2017) werd een toename gevonden in aantal soorten bij windmolenparken, maar in dit onderzoek werd voornamelijk 'nieuwe' soorten aangetroffen welke anders zijn dan de nu aangetroffen soorten. Wij verwachten dat een verandering in de bentische soortensamenstelling ook door zal werken in de voedselketen en zodoende dus ook effect kan hebben op de aanwezigheid van de nu aangetroffen doelsoorten.

#### Locatie

Samengevat betekent dit dat het gebied wat onbruikbaar/minder bruikbaar is voor visserij groter wordt dan het geplande werkzaamheids traject en zal ook tot na de werkzaamheden tot hinder gaan leiden. Daarnaast zijn concrete alternatieve mogelijkheden voor de visserij in Nederlandse windmolenparken beperkt en niet goed in de praktijk getest (Rasenbergh et al., 2015). De visserijsector begrijpt de keuze voor windmolenparken als duurzame energiebron en vindt ook dat de klimaatdoelstellingen moeten worden gehaald. Daarom willen wij graag betrokken worden en meedenken in het proces. Voornamelijk de locatie van de parken/werkzaamheden en toegankelijkheid zijn voor de vissers van groot belang. Zo is het vanuit de visserij enorm belangrijk dat de kabels niet te ondiep in de bodem geplaatst worden in verband met eventuele risico voor beschadigen en opvissen van de kabels. Daarnaast zouden wij het zeer op prijs stellen als wij mogen meedenken of er een alternatief kan worden gevonden voor het geplande windmolenpark HKNW, voornamelijk het noordwestelijk deel wat zich vlakbij de 12 mijlengrens bevindt zal een groot impact hebben op de Nederlandse vissers (dit is zeer intensief gebruikt deel voor de Nederlandse vissersvloot).

#### Tot slot

Wij gaan er vanuit dat we u voldoende hebben geïnformeerd omtrent het belang van visserij door middel van deze zienswijze. Wij willen als belanghebbende worden gekend in de verdere besluitvorming en zouden graag nadere toelichting van deze zienswijze willen geven. Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met \_\_\_\_\_, via telefoonnummer \_\_\_\_\_ of per e-mail \_\_\_\_\_ Ik vertrouw erop dat u onze zienswijze serieus in overweging neemt. Bij voorbaat dank voor uw medewerking en in afwachting van uw antwoord.

Met vriendelijke groet,

COÖPERATIEVE PRODUCENTENORGANISATIE  
NEDERLANDSE VISSERSBOND U.A.

(secretaris)

Postadres  
Postbus 64  
8300 AB Emmeloord

Bezoekadres  
Ecopark 42  
8305 BK Emmeloord

T +31(0)527 698 151  
F +31(0)527 698 776  
secretariaat@vissersbond.nl

NL03 INGB 0660 4722 87  
BIC INGBNL2A  
BTW NL803896906B01

KvK Lelystad 39053606  
www.vissersbond.nl

37 van 38



### Referenties

Bos, O.G., Leopold, M.F. en Bolle, L.J., september 2009. Passende Beoordeling windparken: Effecten van heien op vislarven, vogels en zeezoogdieren. Rapport C079/09, pp:68.

Coolen, J.W.P., van der Weide, B., Cuperus, J., van Moorsel, G., Blomberg, M., Faasse, M., Bos, O.G. en Lindeboom, H. J. Chapter 6: BENTHIC BIODIVERSITY ON OLD PLATFORMS, YOUNG WIND FARMS AND ROCKY REEFS, onderdeel van thesis verslag: Coolen, J.W.P. North Sea Reefs. Benthic biodiversity of artificial and rocky reefs in the southern North Sea 203 bladzijden. PhD thesis, Wageningen Unioversity & Research, Wageningen, NL, 2017. DOI 10.18174/404837.

Glorius, S., van Hal, R., Kaag, K., van der Weide, B., Chen, C., van Kooten, T., 2016. Benthic development around a gas platform in the North Sea - a small scale closure for fisheries; A trait based approach. Wageningen, Wageningen Marine Research (University & Research centre), Wageningen Marine Research report C121/16, pp: 422.

Lindeboom, H. J., Kouwenhoven, H. J., Bergman, M.J.N., Bouma, S., Brasseur, S., Daan, R., Fijn, R.C., de Haan, D., Dirksen, S., van Hal, R., Hille Ris Lambers, R., ter Hofstede, R., Krijgsveld, K.L, Leopold, M. en Scheidat, M., augustus 2011. Short-term ecological effects of an offshore wind farm in the Dutch coastal zone; a compilation. IOP Publishing Ltd, Environmental Research Letters, Volume 6, Nummer 3.

Rasenberg, M., Smith, S., Turenhout, M. Taal, K. (2015) Vissen in windmolenparken: inventarisatie van de (on)mogelijkheden. IMARES Rapport [C030/15]







Dit is een uitgave van  
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezoekadres  
Bezuidenhoutseweg 73  
2594 AC Den Haag

Postadres  
Postbus 20401  
2500 EK Den Haag

[www.rijksoverheid.nl/ez](http://www.rijksoverheid.nl/ez)

April 2018 | 111991